

**Delegeretmødet**  
for  
**den 15de danske Landmandsforsamling.\*)**

---

Ifølge det kongl. Landhusholdningsselskabs Indbydelse afholdtes Mødet paa den kongl. Veterinær- og Landbohøjskole d. 14de og 15de Juni 1882 og lededes af den ene af Selskabets Præsidenter, Professor B. S. Jørgensen. For Mødet var fastsat følgende Dagsorden:

1. Meddelelse om den 14de danske Landmandsforsamlings Indtægter og Udgifter, og det reviderede og godkendte Regnskab fremlægges.
2. Tiden for Afholdelsen af den 16de danske Landmandsforsamling.
3. Stedet for Afholdelsen af den 16de danske Landmandsforsamling.
4. Valg af Præsident og Vicepræsident for den 15de danske Landmandsforsamling. (De ere tillige fødte Medlemmer af Komiteen for denne.)
5. Valg af 3 Medlemmer til Komiteen for den 15de danske Landmandsforsamling. Disse 3 Medlemmer supplere selv Komiteen ved yderligere Valg.
6. Almindelige Udtalelser om Ordningen af Dyrskuet og Udstillingerne.
7. Bestemmelse om, hvorvidt der ifølge Redskabsdommernes Indstilling til Landmandsforsamlingen i Svendborg skal afholdes Arbejdsprøve med Saamaskiner forud for den 15de danske Landmandsforsamling.

---

\*) Anm.: Da flere af de Beslutninger, der toges ved dette Møde, ventelig ville faa en videre rækkende Betydning, have vi ment det rigtigt at sætte Tidsskriftets Læsere i Stand til selv at blive kjendte med den forud faldne Argumentation.

Red.

8. Valg af Dommere til Dyrskuet og Udstillingerne. (Til hver Gruppe af Dyrskuet ved forrige Landmandsforsamling valgtes 5, til Redskaber og Maskiner valgtes 10).  
 NB. Til de forskjellige Klasser af Produkter foretages Dommervalget af den samlede Komite, efter at denne har lagt Planen for Produktudstillingen.

### Onsdagen den 14de Juni Kl. 10.

Professor Jørgensen aabnede Mødet med at byde Forsamlingen Velkommen, hvorefter han gjenkaldte i Erindringen, hvorledes det i sin Tid var gaaet til, at det kgl. Landhusholdningsselskab var blevet kaldet til at foretage de første Forberedelser med Hensyn til Ordningen af Landmandsforsamlingerne. Den Interesse, der vistes disse af Landhusholdningsselskabet sammenkaldte Delegeretmøder, voxede stadig; medens der saaledes ved Delegeretmødet i 1865, hvilket forberedte Forsamlingen i Aarhus i 1866, kun var mødt 30—40 Delegerede for Landboforeningerne, mødte der i 1874, da der skulde træffes Forberedelser til Mødet i Viborg, 58 Delegerede, som Repræsentanter for 36 Landboforeninger; i 1877, da man skulde forberede Ordningen af Forsamlingen i Svendborg, vare 56 Landboforeninger repræsenterede af 91 Delegerede, og nu i 1882 var der udsendt Anmodninger om at lade sig repræsentere til 68 Landboforeninger, fra hvilke der var anmeldt over 100 Delegerede.

Efter at derpaa Navnene paa disse vare oplæste, og det var meddelt, hvem der forøvrigt var indbudt til Mødet (Formændene, Viceformændene og Sekretærerne for de tre Fællesforeninger, det kgl. Landhusholdningsselskabs Bestyrelsesraad, Professor Segelcke og Husdyrbrugskonsulent Jessen samt Repræsentanter for Aalborg By), oplyste Professor Jørgensen, at Landhusholdningsselskabet den 10de Februar 1879 havde modtaget en Meddelelse fra Fællesforeningen i Jylland om, at den paa et Møde den 27de November 1878 i Randers havde vedtaget at udtale: 1) at samtlige jyske Landboforeninger ønskede Landmandsforsamlingen i Aalborg

opsat til 1883, 2) at Delegeretmødet udsættes til 1882, og 3) at der paa Delegeretmødet atter aabnes en Diskussion om det Mellemrum, som fremtidig bør være mellem Landmandsforsamlingerne. I Henhold hertil og til, at Landbrugsmødet i Malmø, der raadede over store Pengesummer, var ansat til 1881, besluttede Præsidiets at udsætte den 15de danske Landmandsforsamling til 1883, og denne Beslutning erholdt enstemmig Tilslutning i Selskabets Bestyrelsesmøde den 21de Oktober 1879.

Derpaa fremlagdes — Dagsordenens Punkt 1 — det reviderede og godkendte Regnskab over den 14de danske Landmandsforsamlings Indtægter og Udgifter. Samtlige Indtægter havde været 109,632 Kr., samtlige Udgifter 108,459 Kr., saa at der altsaa var et Overskud af 1173 Kr. Dette indestaaer i Svendborg Bank og er nu med Renter voxet til 1293 Kr.

Ordskiftet om Dagsordenens Punkt 2: Tiden for Afholdelsen af den 16de danske Landmandsforsamling, aabnedes af Hofjægermester Friis, Duelund, som udtalte, at den egentlige Grund til, at Fællesforeningen for Jylland var fremkommen med sit Forslag om at udsætte Afholdelsen af Landmandsforsamlingen i Aalborg til 1883, var den, at man haabede derved at bryde Banen for, at der herefter skulde blive et Mellemrum af 5 Aar mellem hvert Møde. Efter at Landboforeningerne i de respektive Landsdele vare samlede til større Foreninger, som afholde store Dyrskuer, var der ikke mere Trang til at holde Landmandsmøde hvert 3die Aar, ligesom det ogsaa vilde være vanskeligt, da ikke ubetydelige Ofre ere forbundne med at være Udstiller, at faa de bedste Dyr, hvilke jo ere dem, der have den største Betydning for Mødet, udstillede, naar Møderne afholdes med et kort Mellemrum. En anden Omstændighed, som ogsaa maa tages i Betragtning, er de betydelige Pengemidler, som maa skaffes tilstede ad Frivillighedens Vej, og det vil utvivlsomt have sine store Vanskeligheder at kunne faa dem til at strømme ind, naar der vedblivende skal holdes Landmandsforsamling hvert tredie Aar. Han

skulde derfor anbefale, at den 16de Landmandsforsamling først afholdes i 1888, og at der herefter bliver et Tidsrum af 5 Aar mellem hver Forsamlings Afholdelse. — Kammerraad Andersen havde tidligere holdt fast ved en Turnus af 3 Aar, men kunde nu af de af Hofjægermester Friis nævnte Grunde tiltræde Forslaget om en femaarig Turnus, som han vilde ønske blev slaaet fast for en længere Tid. — Proprietær Heide, Kjærsgaard, ønskede derimod, da der jo kunde indtræde Forhindringer, som kunde gjøre det nødvendigt at foretage en Afvigelse fra det Vedtagne, ikke noget fastslaaet i den Retning for Fremtiden. — Etatsraad Tesdorpf ønskede Spørgsmaalet drøftet nøjere. De danske Landmandsforsamlinger havde lige fra deres Begyndelse været overordentlig kraftige Løftestænger for det danske Agerbrugs Fremme. Man begyndte med at holde Møde hvert Aar, gik derpaa over til hvert andet Aar, saa til hvert tredje Aar og skulde nu over til hvert femte Aar; men det var et Tilbage-tog. Ganske vist medføre de store Forsamlinger mange Udgifter, men kunde man ikke, navnlig da man nu ogsaa tager de mindre Provindsbyer med, være lidt nøjsommere end hidtil med Hensyn til Forsamlingernes Udstyr og saa holde paa de tre Aar; thi derved vilde den befrugtende og løftende Indflydelse, som er forbunden med Landmandsforsamlingerne, komme flere og flere Egne tilgode. Da man i 1872 gik til en By som Nykjøbing, betragtedes det som noget voveligt; men Mødet, der forøvrigt kun talte 1200 Medlemmer, fik et heldigt Udfald og betragtedes af Alle som vellykket, og endnu den Dag i Dag spores dets gode Indflydelse i hele Lolland-Falsters Stift. Allerede i det, at man ogsaa gaaer til de mindre Byer, ligger en Opfordring til at være sparsommelig, eftersom man kun kan vente et begrænset Medlemsantal. Vil man kun holde sig til de 6 à 7 større Byer, vi have heri Landet, kan man have lange Mellemrum mellem Møderne, men hvor tiltalende det end kan være at slippe for alt det Arbejde og Besvær og alle de Udgifter, som ere forbundne med en Landmandsforsamling, kunde han dog ikke slaa sig til Ro med at skulle give Afkald paa her i Dan-

mark at se en Landmandsforsamling afholdt hvert tredje Aar. Han vil derfor foreslaa, at man holder paa den treaarige Turnus. — Propr. Barner, Mørdrupgaard, forekommer det, at der, siden man har faaet Fællesskuer for Jylland og Øerne, ikke er Trang til hyppige Landmandsforsamlinger. Han ønskede ikke noget fastslaaet for Fremtiden med Hensyn til Mellemrummet mellem Møderne; gjennem Landboforeningerne vilde det give sig tilkjende, naar der var Trang til en større Landmandsforsamling. — Etatsraad Mourier-Petersen, Holbækgaard, kunde slutte sig til Etatsraad Tesdorpf's Forslag om at anvende en større Økonomi ved vore Landmandsforsamlinger, for saa vidt der var mindste Haab om, at det kunde ske, men da det er Tidens Løsen at bruge mange Penge, vilde dette Haab næppe gaa i Opfyldelse. Den sidste Landmandsforsamling, som holdtes paa en af de frugtbareste og fra alle Sider let tilgængelig Egn, gav et Underskud af 12,000 Kr., og vilde man blive ved med at have et kort Mellemrum mellem Møderne, risikerede man, at Underskuddet efterhaanden vilde blive større og større, eftersom Landmændene vilde blive trætte af at have Møde saa hyppig, og altsaa Medlemstallet blive mindre og mindre. Det gaaer med Landmændene som med Jorden; der skal Tid til at samle Kræfter, naar der fordres store Anstrængelser. — Godsejer Ingerslev, Marselisborg: Da saavel Landboforeningerne som Fællesforeningerne ere i en stærk Udvikling, staaer man sig bedst ved at have et større Mellemrum mellem Forsamlingerne og da indrette dem ordentlig. Ved derimod at gaa den af Etatsraad Tesdorpf antydede Vej, vilde de blive mindre vel forberedte, hvilket vilde være et Tilbageskridt. Forøvrigt mener han, at man ikke skal slaa noget bestemt fast med Hensyn til Afstanden mellem Møderne, eftersom der, hvad man jo har seet, kan indtræde Forhindringer; man bør indskrænke sig til at sige, at den 16de Landmandsforsamling skal holdes i 1888. — Hofjægermester Friis har kun villet udtale, at man, ved at sætte Mødet til 1888, dermed slog fast, at man gik bort fra den treaarige Turnus og til en længere. — Etatsraad Tesdorpf ønskede, at mange Egne i

Landet maatte komme til at høste samme Nytte af en Landmandsforsamling som Lolland-Falster; men skal man gaa til kun at holde Forsamling hvert femte Aar, vil man vistnok i de fleste Tilfælde nøjes med som i fordums Tid kun at komme til de store Byer. — Jægermester Friis, Lyngbygaard: Den Indflydelse, som Landmandsforsamlingerne hidtil have udøvet, er for en væsentlig Del overgaaet til de samvirkende Landboforeninger, hvis Virksomhed hidtil har givet et udmærket Resultat. Vilde man nu holde Møde hyppigere end hvert femte Aar, vilde der beredes denne Virksomhed Vanskeligheder. — Kammerherre Skeel, Birkelse: Det er et overordentlig nydeligt Program for en Bestyrelse at skulle vise Sparsommelighed, men Taleren er overbevist om, at hvis man ikke holder næste Landmandsmøde, hvad Ordning og Udstyr angaaer, om ikke over de foregaaende, saa dog i lige Linie med dem, ville de fleste Besøgende rejse fra Mødet med et mindre gunstigt Indtryk. — Efter at derpaa Gartner Wendt havde fremsat Ønsket om at høre de mindre Jordbrugeres Mening om Etatsraad Tesdorpf's Forslag, udtalte Landinspektør Amdisen, Langaa, som Delegeret for en mindre Landboforening, at han var fuldkommen sikker paa, at Stemningen blandt de mindre Jordbrugere i Jylland var for femaarige Perioder, for at alt, hvad Landmandsforsamlinger angaaer, kan blive saa fuldstændigt som muligt.

Ved Afstemning besluttedes det med alle Stemmer mod 4, at den 16de danske Landmandsforsamling skal afholdes i 1888.

Dagsordenens Punkt 3: Stedet for Afholdelsen af den 16de danske Landmandsforsamling, sattes derpaa under Forhandling. Professor Jørgensen meddelte, at Landhusholdningsselskabet, da det maatte betragtes som givet, at den 16de Landmandsforsamling skulde holdes paa Sjælland, eftersom den forrige paa Øerne havde været holdt paa Fyen, havde henvendt sig til de samvirkende Landboforeninger paa Sjælland med Forespørgsel om, hvilken By man ansaa egnet til Forsamlingens Afholdelse. Et bestemt Forslag var imidlertid ikke fremkommet, da der havde været Dissents

m. H. t., hvilken By man skulde vælge. Indbydelser forelaa fra Helsingør — ledsaget af en Situationsplan over, hvorledes den tilbudte Udstillingsplads kunde benyttes — Næstved, Slagelse, Aarhus og Rønne. — Capt. la Cour oplæste de indkomne Skrivelser og meddelte, at der endvidere fra Formanden for Frederiksborg Amts Landboforening var indkommet en Skrivelse, i hvilken han anbefalede Helsingør til Forsamlingssted, idet han gjorde opmærksom paa, at naar han i et tidligere Møde i de samvirkende Landboforeninger ikke havde stemt for Helsingør, var det, fordi han troede, at der nærmest vilde blive Tale om at vælge Kjøbenhavn. Det, der gjorde, at Forsamlingen i Svendborg fortærede 12,000 Kr. af den opsparede Kassebeholdning, var, at der ikke fandtes brugelige Lokaler, saaledes at alt maatte opføres fra nyt, og med det for Øje var det, at han af Præsidiet havde været sendt til Næstved og Helsingør for at undersøge de Lokaler, der tilbødes. Resultatet af Undersøgelsen havde været, at der begge Steder fandtes saavel gode Udstillingspladser som dækkede Lokaler, om der end ganske vist for flere af disses Vedkommende, og da navnlig hvad Næstved angik, kunde være endogsaa betydelige Ud-sættelser at gjøre, hvilke dog muligvis kunde rettes noget. For Næstveds Vedkommende maatte han imidlertid sige, at den i Skrivelsen nævnte Udstillingsplads var i flere Retninger alt andet end heldig, men under hans Ophold i Byen havde man paavist en anden, mindre Plads, 10 Tdr. Land stor, som havde en fortræffelig Beliggenhed, og der var Haab om at faa den. Forhold, der ogsaa maa tages i Betragtning, ere den mere eller mindre lette Adgang, der er til Byen, og hvorledes det stiller sig med Hensyn til Indkvarteringen. Hvad det første Forhold angaaer, da byder Helsingør aldeles overvejende de største Fordele. Hvad derimod det andet Forhold angaaer, er det vanskeligere at udtale nogen bestemt Dom; dog maa det næsten ansees for givet, at Næstved, der allerede har en stor militær Indkvartering, ikke frembyder de samme Fordele som Helsingør, der kan støttes af den nærmeste Omegn og de lige over for i Sverrig liggende Byer. — Lehnsbaron

Reedtz-Thott, Gaunø, skulde efter Anmodning støtte den Indbydelse, der var kommen fra Næstved, hvor man lige saa godt, hvad Lokalteterne angaaer, vil kunne afholde en Landmandsforsamling som i Nykjøbing paa Falster. Hvad Transporten til Byen angaaer, da vil Materiellet kunne transporteres med Skib fra Aalborg og direkte til Næstved; Dyrene fra Jylland ville kunne gaa med Dampskib til Karrebæksminde, hvor der er en god Havn, og at de derfra spadserer den Mils Vej, der er til Næstved, maa kun betragtes som en gavnlig Motion. Fra Øerne vil Forbindelsen ogsaa være let, idet der til den Tid, Landmandsmødet skal holdes, vil være Dampfærge mellem Masnedsund og Orehoved og mellem Korsør og Nyborg. Føjes nu hertil, at der til samme Tid efter al Sandsynlighed vil være en Jernvej, som forbinder Vestbanen med Sydbanen, kan det vistnok ikke siges andet, end at Adgangen til Byen er overordentlig let. Endelig skulde han udtale, at han af Byraadet var bemyndiget til at tilbyde Landmandsforsamlingen den Plads, som Kapt. la Cour havde omtalt som heldig beliggende. — Forpagter Branth, Sønder-Elkjær, forespurgte, om der forelaa nogen Indbydelse fra Kjøbenhavn. (Nej!). Efter de faldne Udtalelser maatte det være Meningen, at der herefter skulde sættes saa megen Kraft som mulig paa Landmandsmøderne, og det vilde derfor være nødvendigt at vælge det Sted, der i alle Henseender var det mest tilfredsstillende. Ganske vist skal det indrømmes, at Landmandsmøderne have den Opgave at gavne de Egne, i hvilke de holdes, men de skulle ogsaa samle Landmændene, og 1200, som der før blev nævnt, er for lidt. Hvad der denne Gang ogsaa maatte tages Hensyn til var, at samtidig med Landmandsmødet i 1888 faldt Hundreedaarsfesten for Stavnsbaandets Løsning. — Efter at derpaa Professor Jørgensen havde gjort opmærksom paa, at et Mindretal i Fællesforeningens Bestyrelse havde stemt for at foreslaa Kjøbenhavn til Forsamlingssted, udtalte Propr. Neergaard, Breinholt, at man nu, eftersom Forholdene havde udviklet sig, maatte søge hen til de Steder, hvor Forsamlingerne bedst kunde afholdes, og i den Henseende havde man



kun Valget mellem 2 à 3 centrale Steder. Næstved, som liggende midt paa Sjælland, forekom ham kun lidt egnet til at modtage en Forsamling. — Baron Wedell-Wedellsborg, Overdrevsgaarden: Da der i de samvirkende Landboforeninger var Tale om at vælge en By paa Sjælland, indsaa man, at der utvivlsomt var meget, der talte for at vælge Kjøbenhavn, og hvad der anførtes mod at vælge denne var ene og alene Grunde, som man ikke kan andet end give et vist Medhold. Interessen vil dér være for spredt, og derved vil det Samliv, som Forsamlingen skulde medføre, falde bort. Forøvrigt mente han, at man først skulde fastslaa, om den 16de Landmandsforsamling skulde holdes paa Sjælland eller ikke. — Hofjægermester Friis: Ved et tidligere Delegæretmøde er det afgjort, at hvert andet Møde skal holdes paa Øerne og hvert andet i Jylland. — Godsejer Ingerslev skulde indrømme, at det var en gammel Aftale, men man havde ikke holdt den for Øernes Vedkommende; han vilde foreslaa Jyderne at holde den. Ved Afstemningen skulde man alene have Landbrugets Tarv for Øje og ikke Landbosagens Jubilæum. I Kjøbenhavn var Forsamlingen i 1869 vellykket, men den havde et andet Præg end de andre. Man saa paa Udstillingerne o. s. v., men dermed var ogsaa det Hele forbi; man var splittet ad, og det er ikke Meningen med Landmandsforsamlingerne, at man skal være det; der skal holdes paa det personlige Samkvem. Ganske vist byder Kjøbenhavn meget, man ikke faaer andetsteds, men det meste af, hvad den byder, naar der er Landmandsforsamling, byder den ogsaa, naar det ikke er Tilfældet. Naar endelig Hr. Neergaard sagde, at Næstved ikke er et heldigt Sted, fordi denne By ligger midt paa Sjælland, skulde Taleren gjøre opmærksom, at Viborg ligger midt i Jylland, og det forekom ham derfor ikke saa urimeligt, om Jyderne, der havde havt en Forsamling i en By midt i Jylland, gjorde Gjengjæld og gik til en By midt paa Sjælland. For Kjøbenhavns Vedkommende kunde der forøvrigt ikke være Tale om noget befrugtende for Omegnen. — Jægermester Qvistgaard, Tousgaard: Aarhus Landboforening holder ingenlunde paa,

at Forsamlingen bliver holdt i Jylland. Høflighedshensyn byder, at man denne Gang vælger Sjælland. Grunden til, at Indbydelsen fremkom, var ene den, at man antog, at Kjøbenhavn ikke vilde blive valgt, og at de mindre Byer paa Sjælland ikke kunde fyldestgjøre Betingelserne for en Forsamlings Afholdelse.

Efterat det derpaa ved Afstemning var fastslaaet, at den 16de danske Landmandsforsamling skulde afholdes paa Sjælland, afbrødes Forhandlingerne 1½ Time. Ved deres Gjenoptagelse gaves Ordet først til Etatsraad Valentin, Gjeddedsdal, som mente, at da man ikke kunde gaa ned under det Udstyr, Landmandsforsamlingerne hidtil havde havt, blev enhver Tale om at indskrænke sig med Hensyn til Udgifter kun et fromt Ønske. Hvad dernæst Valget af Stedet angik, da stod det for ham og Meningsfæller saaledes, at der kun var en By paa Sjælland, der kunde fyldestgjøre Fordringerne til et Landbrugsmøde, og det var Kjøbenhavn. Valgte man denne By, vilde man muligvis ogsaa faa Sverrig med, hvad ellers ikke vilde blive Tilfældet. Taleren kunde forøvrigt godt forstaa den Anskuelse, der var kommen til Orde, at det er Landmandsmødets Opgave at paavirke den Egn, hvori det holdes, men det er ogsaa givet, at et Møde i Kjøbenhavn vil samle 5 à 10 Gange saa mange Mennesker som et Møde i en hvilken-somhelst anden By, der kun vil blive besøgt af Oplandet. Desuden vil Opholdet i Kjøbenhavn ogsaa bringe Udbytte ud over det, Landmandsmødet bringer. Naturligvis vil der paa Sjælland udenfor Kjøbenhavn kunne holdes en Landmandsforsamling, som i finantsiel Henseende vil kunne komme vel fra det, men med al Respekt for Landmændenes Interesse for, hvad Landbrugsmødet byder, troer han dog at turde udtale, at det vil være en farlig Sag at holde Landbrugsmøde dér, thi den dragende Indflydelse, Kjøbenhavn har, vil gjøre sig gjældende og blive følelig. Man gjør vel i at overveje, om Næstved tør optage Konkurrencen med Kjøbenhavn. Taleren har nu nævnt de Grunde, der har bevæget ham og Meningsfæller til i Fællesforeningens Bestyrelse at henlede

Opmærksomheden paa Kjøbenhavn. Hvad forøvrigt Næstved angik, da kunde den ikke siges at være saa aldeles blottet for Paavirkningen af en Landmandsforsamling, eftersom den dog maa antages at ligge indenfor det Omraade, som Forsamlingen i Nykjøbing skulde strække sig over. — Til Etatsraad Valentiner sluttede sig Proprietær Barner, der subsidiært anbefalede Helsingør, — Gaardejer J. Sørensen, som mente, at navnlig de mindre Jordbrugere vilde søge hen til Mødet, naar det holdtes i Kjøbenhavn, — og Lehns greve Dannemand, der ytrede, at Opholdet for de mindre Jordbrugere vilde være lærerigere og billigere i Kjøbenhavn end andetsteds. — Godsejer Ingerslev: Som Etatsraad Valentiner stillede Sagen, drejer Spørgsmaalet sig nu om, hvor vidt der overhovedet kan afholdes en Landmandsforsamling paa Sjælland udenfor Kjøbenhavn. Den i 1869 var i Kjøbenhavn, og vil man engang holde Landmandsforsamling paa Sjælland udenfor Kjøbenhavn, bør man vistnok gjøre det nu. Til en anden æret Taler skulde han bemærke, at det gjerne kan være, at et Møde, holdt i Kjøbenhavn, vil være tiltrækkende for en Del mindre Jordbrugere, men den Nytte, man plejer at regne paa, at de mindre Jordbrugere skulle have af at komme til en Landmandsforsamling, vil være større, naar man gaaer til mindre Byer end til Kjøbenhavn. Hvad endelig det finansielle Resultat angaaer, da kan man jo ikke i Forvejen sige, hvorledes det vil stille sig det ene eller det andet Sted, men saa meget er vist, at medens man har haft Landmandsforsamling i Provinsbyer, der have givet Overskud, gav den sidste, der holdtes i Kjøbenhavn, intet saadant; den forbrugte endogsaa det, der var tilovers fra Mødet i Aarhus. — Professor Jørgensen skulde indrømme det rigtige i Ingerslevs Slutningsbemærkning, men som Ingerslev vilde vide, skrev det daarlige finansielle Resultat sig fra, at man, for at holde det svenske Kvæg afsondret fra det danske, maatte bygge særlige Stalde til det inde i Kongenshave, og disse maatte efter Paalæg fra vedkommende Autoritet bygges med Gulve, der vare aldeles vandtætte; ogsaa maatte der bygges Stalde paa Excercerpladsen, og alt blev senere kun udbragt til en ringe

Sum. I Kjøbenhavn var imidlertid i 1852 det Fond lagt op, hvormed man har holdt forskjellige Stød ude baade i Flensborg og Haderslev. — Godsejer Ingerslev skulde blot bemærke, at han ikke havde udtalt nogen Dadel. Det følger imidlertid af sig selv, at en Landmandsforsamling maa faa et større Budget, naar den holdes i Kjøbenhavn, end i hvilken som helst anden By. Hvad Taleren imidlertid vilde gjøre gjældende var, at det kan være, at der kommer et stort Overskud, men det kan ogsaa være, at det ikke blev Tilfældet. I ethvert Tilfælde kan man ikke sige, at en Landmandsforsamling i Kjøbenhavn, hvad det finansielle angaaer, er mere sikret end en Landmandsforsamling et andet Sted. — For Næstved talte Møller Johannsen, Orup, Proprietær Clausen, Mariendal, og Forpagter Thalbitzer. Proprietær Jespersen, Splitsgaard, havde naturligvis ikke Haab om, at den 16de Landmandsforsamling skulde blive afholdt i Rønne, men han vilde dog minde om den Betydning, som selv et mindre Landmandsmøde vilde have for et saa afsides liggende Sted som Bornholm. Hvad forøvrigt Valget mellem Kjøbenhavn, Helsingør og Næstved angaaer, da maatte han give Næstved Fortrinet. — Kammerherre Skeel: Vælges Kjøbenhavn, vil det blive vanskeligt for de jydsk Byer at følge bagefter. Den By, hvori Forsamlingen holdes, maa gaa op i den; ved et Landmandsmøde paa Sjælland vil Taleren mødes med sjællandske Landmænd og ikke med Kjøbenhavnere. — Etatsraad Tesdorpf maatte, da her var Spørgsmaal om smaa Byer og store Byer, nye Egne og gamle Egne, endnu engang minde om den Betydning, Landmandsmødet i Nykjøbing havde havt for Lolland-Falster. Saa man hen til England, da opsøger det store engelske Landhusholdningsselskab altid de mindst heldig stillede Egne til at afholde sine Møder i, netop for at sprede Lys og bringe Fremgang tilveje paa de Steder, der staa længst tilbage. Efter at derpaa Forpagter Branth og Godsejer Ingerslev havde vexlet nogle Bemærkninger angaaende Stemningen i Kjøbenhavn under det sidste Møde, der holdtes der, og Branth endvidere

havde fundet det forunderligt, at Kjøbenhavn ikke havde sendt nogen Indbydelse, hvortil Professor Jørgensen gjorde den Bemærkning, at der ikke var sendt nogen Underretning til Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse, gik man til Afstemning, hvorved det med stor Majoritet vedtoges, at Mødet skulde holdes i en Provinsby, idet der kun afgaves 17 Stemmer for Kjøbenhavn. Ved Afstemningen, om man skulde vælge Næstved eller Helsingør, valgtes Næstved med stor Majoritet til Mødested for den 16de danske Landmandsforsamling i 1888.

Med Hensyn til Dagsordenens Punkt 4: Valg af Præsident og Vicepræsident for den 15de danske Landmandsforsamling, hvilke tillige ere fødte Medlemmer af Komiteen for denne, afgav Baron Wedell den Erklæring, at de sjællandske Landboforeninger vilde acceptere de Valg, Jyderne ønskede. — Kapt. Bluhme, Nørhund, ønskede at vide, om Indenrigsminister Skeel, som havde præsideret ved den 13de Landmandsforsamling, vilde modtage Valg til Præsident, hvilket Kmhr. Skeel benægtede, hvorpaa Kapt. Bluhme da foreslog at vælge Kmhr. Skeel til Præsident. — Proprietær Heide foreslog at vælge Hofjægermester Friis, Duelund, til Vicepræsident. — Forpagter Branth mente derimod, at det vilde være heldigere at vælge Kapt. Bluhme til Vicepræsident, eftersom han boede nærmere ved Stedet, hvor Mødet skulde holdes, og altsaa var mere lokaliseret dér. — Baron Wedell havde tænkt sig, at Jyderne vare enige om, hvem de vilde vælge; dette viste sig nu ikke at være Tilfældet, og han vilde derfor foreslaa, at Valget opsattes til næste Dag. — Dette modsatte Godsejer Ingerslev og Kammerraad Kjærboe sig, og Baron Wedell udtalte da, at eftersom den Forudsætning, under hvilken han havde afgivet sin Erklæring, ikke var tilstede, ansaa de sjællandske Landboforeninger sig ikke længere bundne med Hensyn til deres Valg. Da ellers ingen ønskede at udtale sig, foretoges Valget, ved hvilket Kammerherre Skeel, Birkelse, valgtes til Præsident med 99 St. (Kmhr. Lüttichau, Tjele, fik 2 St.), og Hofjægermester Friis,

Duelund, til Vicepræsident med 73 St. (Capt. Bluhme fik 27 St. og Kmhr. Lüttichau 1). — Kmhr. Skeel takkede for den Opmærksomhed, der var viist den jydsk Fællesforening, og lovede paa egne og Hofjm. Friis's Vegne, at den Tillid, der var viist dem ved Valget, skulde være dem en Spore til at opbyde alle deres Evner for at røgte det dem betroede Hverv paa bedste Maade.

Derefter gik man over til Valg af 3 Medlemmer til Komiteen for den 15de danske Landmandsforsamling. Disse 3 Medlemmer supplere selv Komiteen ved yderligere Valg. Kmhr. Skeel forespurgte, om det, naar der stod: »Disse 3 Medlemmer supplere selv Komiteen ved yderligere Valg«, da ikke var Meningen, at det er ikke disse 3 Medlemmer alene, der supplere Komiteen, men disse i Forening med Præsident og Vicepræsident. Dette bekræftede Prof. Jørgensen, som derefter anmodede Kmhr. Skeel om at bringe tre Herrer i Forslag, hvilken Anmodning denne efterkom ved at foreslaa Forsamlingen at vælge Borgemester Skrike, Kapt. Bluhme og Forpagter Branth til Medlemmer af Komiteen. Da ingen udtalte sig mod dette Forslag, ansaaes det som vedtaget.

Endelig foretoges udenfor Dagsordenen Nedsættelsen af et Udvalg, som næste Dags Formiddag skulde fremlægge Forslag til Dommervalg og til mulige Ændringer i Udstillingernes, navnlig i Dyrskuets Ordning. Til Medlemmer af dette Udvalg valgtes: Baron Wedell, Propt. Neergaard, Breinholt, Inspektør Buus, Rosvang, Forpagter Branth, S. Elkjær, Forpagter Bokelmann, Nørregaard, Hofjægermester Wind, Sanderumgaard, Kmrd. Andersen, Konsulent Jessen, Propt. Clausen, Mariendal, og Godsejer Eckardt, Ørumgaard. Hermed sluttede Mødet denne Dag.

### **Torsdagen den 15de Juni Kl. 9.**

Professor Jørgensen satte først de Indstillinger som det den foregaaende Dag nedsatte Udvalg

havde at gjøre med Hensyn til Dyrskuets Ordning, under Forhandling, og gav i den Anledning Ordet til Ordføreren, Insp. Buus, der bemærkede, at det af Fællesforeningen for de jydsk Landboforeninger nedsatte Udvalg havde fra Sekretæren for de samvirkende Landboforeninger paa Sjælland modtaget en Opfordring til at gennemgaa Planen for Dyrskuet ved Landmandsforsamlingerne og undersøge, hvor vidt det maatte findes hensigtsmæssigt at fremkomme paa Delegeretmødet med Ændringer til den. Udvalget fulgte denne Opfordring og har forhandlet paa et Møde i Jylland om de Ændringer, man mente burde foreslaaes. Disse Ændringer havde været forelagte det af Delegeretforsamlingen nedsatte Udvalg, der enstemmig havde tiltraadt dem og anbefalede dem til Forsamlingens Vedtagelse, saa at den derigjennem ændrede Plan kunde blive gjældende Regel for fremtidige Dyrskuer ved Landmandsforsamlingerne. Forslagene vare saalydende:

1. Anglerkvæg og de forskjellige røde Racer af Malkekvæg, der for Tiden findes udbredte i Danmark, det være sig fyensk Malkekvæg, nordslesvigsk do. eller andre muligen tilstedeværende Afskygninger af de røde Malkeracer, bør alle samles i en Klasse sammen med Anglerracen under Benævnelsen »Angler- eller rødt dansk Kvæg af ren Race«, hvilket er gennemført i den jydsk Fællesforening og tildels ogsaa var iværksat ved Landmandsforsamlingens Dyrskue i Svendborg, uden dog der at være fuldstændig overholdt. Bestemmelsen herom autoriseres af Delegeretmødet som gjældende Regel for Landmandsforsamlingerne paa den Maade, at der stilles de samme Fordringer ved Bedømmelsen af denne Afdeling, som der tidligere stilledes ved Bedømmelsen af Anglerracen.

2. Malkekvæg af andre Racer (eller Stammer) bør være en Klasse for Tillægsdyr, der dog absolut skulle henhøre til en eller anden ren Race, hvorimod Blandinger eller Krydsningsprodukter skulle være udelukkede fra Bedømmelse og Præmiering som Tillægsdyr.

3. Der bør gives Dommerne mere Frihed end hidtil

ved Fordeling af Præmierne, dog saaledes, at den samlede Pengesum til en Afdeling bliver forud bestemt tilligemed Størrelsen af højeste og laveste Præmie, hvorimod Dommerkomiteen med Hensyn til Antallet af Præmierne og disses Størrelse maa have Frihed til efter Omstændighederne at gjøre Ændringer i Planen, og det maa være tilladt i en Afdeling at uddele flere Præmier af samme Størrelse og Navn, naar Dommerne finde det ønskeligt. Dog skulle herfra undtages eventuelle Kongepræmier, Kronprinspræmier og muligvis flere af Autoriteter, Korporationer eller Private ydede Præmier, der af Giverne have faaet et bestemt Navn og en foreskreven Bestemmelse. Ogsaa bør Dommerkomiteen ikke blot have fuld Frihed, men maaske endog helst tillige opmuntres til at uddele under Navn af »Præmieværdig» saa mange Hædersdiplomer i hver Klasse, som der er Anledning til. Den mulige Mangel paa tilstrækkelige Pengepræmier bør ikke bevirke, at Dyr eller Samlinger, der kunne anbefales som gode Tillægsdyr, efter endt Bedømmelse stilles i Klasse med Dyr eller Samlinger, der kasseres paa Grund af utilgivelige Mangler.

4. Ingen maa fungere som Dommer, hverken for sine egne eller Andres Dyr, i den Afdeling, hvori han selv er Udstiller.

5. Naar en Udstiller møder med flere Dyr i en Afdeling (Hold), faaer han kun udbetalt den højeste af de ham tilkjendte Præmier, men han er berettiget til at faa alle Dyrene bedømte og deres Plads i Præmierækken anvist samt at modtage Diplom for dem. Det er kun de lavere Præmiers Pengeværdi, der skal holdes tilbage.

Med Hensyn til det første Forslag ytrede Etatsraad Tesdorpf, at han ikke fandt det heldigt. Anglerkvæg og alm. rødt fyensk og nordslesvigsk Kvæg høre ikke sammen. De ere efter hans Mening meget forskellige Racer og burde skilles ad. Den fyenske Race, som er fortrinlig, hører afgjort til Melleformerne, medens Anglerkvæget er en ensidig udpræget Malkerace, og skal den konkurrere med Melleformerne, ville disse sidste under de fleste Forhold gaa af med



Sejren. Det vil allerede være forbundet med Fare at sende rene Anglerkøer fra Øerne til Aalborg, hvor de komme under et Klima, som afgjort er mindre blidt end Øernes, og skulle de saa tilmed konkurrere med Melleformerne, da er det ligefrem umuligt. Taleren havde forøvrigt ogsaa læst, at vore Autoriteter paa Husdyrvæsenets Omraade, blandt andre Prof. Prosch, have udtalt, at det fyenske Kvæg burde betragtes som en egen Race. — Insp. Buus kunde ikke se andet, end at Faren ved at sende Anglerkvæg til Aalborg var den samme, enten det stod i den ene eller den anden Klasse, og for saa vidt Etatsraad Tesdorpf henviste til Prof. Prosch, skulde Taleren blot sige, at Forslaget oprindeligt var stillet af Prosch og vedtaget for Fællesforeningens Dyrskue. Naturligvis er her svage Punkter tilstede, men den ældre Bestemmelse indeholder ogsaa svage Punkter. Man har havt Exempel paa, at der af samme Besætning har været sat 5 Køer i Afdelingen for »Anglerkvæg« og 5 i Afdelingen for »andre Racer« under Navn af fyensk Kvæg, og det har ikke været Dommerne muligt at sige, med hvilken Berettigelse de stode i den ene eller den anden Afdeling. Saa længe det fyenske Kvæg har været henvist til »andre Racer«, har det domineret denne Klasse saaledes, at det har taget de første Præmier, og denne Klasse i Virkeligheden været en Gjenganger af Anglerklassen. Udvalget holder derfor bestemt paa, at Forslaget gennemføres. Naar endelig Etatsraad Tesdorpf siger, at der under disse Forhold er daarlige Udsigter for Anglerkvæget i Konkurrencen, da er dette næppe rigtigt; han har jo selv viist i Viborg, at han kunde tage første Præmie. — Etatsraad Tesdorpf blev forbauset ved at høre Insp. Buus udtale, at det skulde være vanskeligt at skjelne mellem Anglerkvæg og fyensk Kvæg. Efter hans Mening er det den letteste Sag, og det vil Insp. Buus ogsaa let kunne gjøre. Det vil netop være et Fremskridt, at man paa Dyrskuerne skjelner mellem Racerne og siger: Dette er Melleformer, og dette er rent Anglerkvæg, thi hvad man forstaaer ved rent Anglerkvæg er ganske forskjelligt baade fra nordslesvigsk og fyensk Kvæg. — Insp. Buus kunde ganske vist, naar der

blev ham præsenteret Kvæg, saaledes som det findes paa Etatsraad Tesdorpf's Gaarde, sige, hvad der er fyensk, og hvad der er Anglerkvæg, men han troede ikke, at han kunde gjøre det, naar Etatsraaden havde havt det under samme Behandling i en Snes Aar. — Jægern. Friis kunde som den, der i en længere Aarrække havde fungeret som Dommer ved Dyrskuer, fuldt ud slutte sig til Insp. Buus. Det bør ikke overlades til Dommernes Vilkaarlighed at sætte de Dyr ud af Afdelingen, som de skjønte ikke høre hjemme dér. I Randers har man saaledes havt det Tilfælde ved et Dyrskue, at man har ment, at en Samling, der var udstillet som Anglerkvæg, og en anden, der var udstillet som fyensk Kvæg, burde skifte Plads. — Etatsraad Tesdorpf syntes ikke, at et Dyrskue i Randers kunde afgive nogen Maalestok for, hvorledes Planen burde være for et Dyrskue ved et Landmandsmøde. Ved de provinsielle Dyrskuer vil Adskillelsen ikke have nogen Betydning, men derimod ved Landmandsmøderne, eftersom Forskjelligheden netop vil fremkomme dér. Anglerkvæg, der har været under 20 Aars Uddannelse i Jylland, vil antage ganske andre Former end Anglerkvæg, der har været under 20 Aars Uddannelse paa Øerne. — Jægern. Friis: Denne Udtalelse af Etatsraaden viser netop, at det er komplet umuligt for Dommerne at skjelne mellem Racerne. (Tesdorpf: Det er ikke Dommernes Sag at rangere Køerne.) Anmeldelserne ere ukorrekte, og det bliver derfor Dommernes Sag at rette dem. — Insp. Buus troede, at Hovedpointen laa i, at man sagde, at der ved Bedømmelsen skal stilles samme Fordringer, som der tidligere stilledes ved Bedømmelsen af Anglerracen. Hvis der blev opponeret fra Fyenboernes Side, kunde han forstaa det, men han kunde ikke forstaa, at der blev opponeret fra den Side, der repræsenterede Anglerkvæget. — Kmhr. Skeel kunde ikke se andet, end at hvis den Paastand blev tagen til Følge, at det røde Kvæg skulde deles i forskjellige Klasser, kunde Jyderne ogsaa forlange, at det jydsk Kvæg skulde deles i Klasser og ikke som nu henføres til én Klasse. — Etatsraad Mourier-Petersen fandt det utvivlsomt, at det Princip, Etatsraad

Tesdorpf forfægtede, var rigtigt, men det var ikke gennemførligt i Praxis under vore smaa Forhold. Konsekvensen vilde være, at man ogsaa maatte dele f. Ex. Afdelingen »svære Trækheste« i forskjellige Klasser: jyske, fynske og sjællandske, hvorved man vilde komme til en uendelig Mængde smaa Afdelinger. Han maatte tilraade at vedtage Udvalgets Forslag. — Dette vedtoges ved Afstemningen med stor Majoritet.

Forslaget Nr. 2 vedtoges efter en kort anbefaling af Kammerraad Andersen.

Med Hensyn til Forslaget Nr. 3 udtalte Etatsraad Mourier-Petersen, at det, der var bragt i Forslag, var det samme, som Dommerkomiteen flere Gange og med god Grund havde foreslaaet, eftersom de ikke kunde andet end føle sig trykkede ved at maatte afvise Dyr, som de maatte erkjende vare præmieværdige. Endvidere bemærkede han, at Forslagsstillerne nærede Forventning om, at Dommerne vilde føle sig forpligtede til at være ligesaa omhyggelige med Uddelingen af »præmieværdig«, som om det var en Pengepræmie. — Til denne Udtalelse sluttede Hofjægerm. Friis sig, dog troede han, at Faren for, at der skulde blive uddelt mange flere Hædersdiplomer, end der var Grund til at uddele, var mindre ved de store Fællesskuer end ved de mindre lokale Skuer. — Forslaget vedtoges.

Forslaget Nr. 4 gav Propr. Neergaard Anledning til at bemærke, at dets Vedtagelse muligvis kunde give Anledning til, at enkelte Dommerudvalg kunde komme til at savne Medlemmer, saa at man maatte have Opmærksomheden henvendt paa, hvorledes en Supplering skulde finde Sted. — Etatsraad Mourier-Petersen oplyste da, at naar Anmeldelserne vare sluttede, blive disse sammenholdte med Dommerlisterne, og hvis der saa fandtes Dommere, der skulde vige Pladsen, blive disse efter den hidtil fulgte Praxis erstattede gennem Valg, foretagne af den samlede Bestyrelse. — Insp. Buus gjorde dernæst opmærksom paa, at Spørgsmaalet havde været drøftet i Udvalget, som vilde foreslaa, at en Dommerkomité skulde betragtes som fuldtallig, naar tre

Medlemmer vare tilstede; gik Medlemstallet derimod ned derunder, skulde der foretages en Supplering paa den af Etatsraad Mourier-Petersen nævnte Maade. — Prof. Segelcke fandt, naar man saa hen til Dyrskueplanen, Ordet »Afdeling« for vidtrækkende, hvilket gav Insp. Buus Anledning til at bemærke, at Forslaget kun forelaa i en foreløbig Redaktion; den endelige Redaktion maatte bringes i Overensstemmelse med Landmandsforsamlingens Dyrskueplan. Indskrænkningen gjaldt naturligvis kun for det Omraade, paa hvilket vedkommende Dommerudvalg virkede. Efterat derpaa Kapt. la Cour havde oplyst, at ifølge den hidtil fulgte Plan maatte der i Forslaget i Stedet for »Afdeling« sættes »Klasse«, gik man til Afstemning, hvorved Forslaget vedtoges enstemmig.

Forslaget Nr. 5 gav ikke Anledning til nogen Diskussion og vedtoges enstemmig.

Efter at saaledes samtlige Forslag angaaende de almindelige Bestemmelser vedrørende Dyrskuet vare vedtagne, gik Insp. Buus over til selve Planen for Dyrskuet, som Udvalget havde gennemgaaet Punkt for Punkt. Det havde her kun fundet Anledning til at foreslaa enkelte Ændringer, men rigtignok vare et Par af disse af radikal Natur. Den første angik Hold 4: Kvier fra 1—2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Aar. Det foresloges at tilføje: Benævnelsen »Kvie« gjælder kun til første Kælving. — Forpagter Blædel, Vilhelmsborg, antog, at det vilde være heldigere, om der stod, at Kvierne kun maatte have to brede Tænder, hvortil Insp. Buus bemærkede, at det Spørgsmaal havde været drøftet i Udvalget, men man var bleven enig om ikke at foreskrive Dommerne nogen Regel i saa Henseende. — Etatsraad Tesdorpf meddelte, at der til Lolland-Falster var indgaaet Underretning fra Stutterikommisjonen om, at Kvier under 2 Aar ikke maatte præmieres. Han vilde nu forespørge, om der til andre Landboforeninger var indkommet en lignende Meddelelse, hvilket benægtedes af Godsejer Lømvigh, Algstrup, for Holbæk Amts økonomiske Selskabs Vedkommende og fremkaldte den Oplysning fra Etatsraad Mourier-Petersen, at Statskassens Bidrag ifølge Regnskaberne kun maa anvendes til Kvier over to Aar.

Med Hensyn til Samlinger (Hold 5) fremsatte Insp. Buus paa Udvalgets Vegne Forslag om, at Ordene: »2 Kvier, som have kælvet«, forandres til: »2 kjendelig drægtige Kvier«. Dette Forslag fraraadede Hofjægerm. Friis, som vilde bibeholde den gamle Bestemmelse. Den Kvie, der tager sig godt ud før Kælvningen, kan se tarvelig ud efter Kælvningen; desuden vil det være vanskeligt for Dommerne ved en Udstilling i Juli Maaned at bestemme, om Kvierne ere drægtige eller ikke. — Propr. Neergaard er det om at gjøre at faa den mindre Jordbruger med til at danne Stammer, og derfor bør der vises Moderation med Hensyn til de Fordringer, der stilles for at kunne udstille Samlinger, thi de almindelige Gaarde ville ellers ikke kunne komme med. At Hvervet som Dommer skulde blive vanskeliggjort ved den foreslaaede Bestemmelse, havde mindre at sige. — Hofjægerm. Friis: I Jylland bruges Benævnelsen »Kvie« ofte til Dyrets 4de Aar, og man kunde derfor maaske sige, at en Samling kan bestaa af 3 ældre Køer og 2 kælvende Kvier indtil 4 Aar, men han kunde ikke indse, at der var noget, der særlig talte for, at Udstillingen af Samlinger skulde lattes saa stærkt, naar derved det Hele kom til at lide. Hovedsagen er, at der ved Samlinger søges at skaffes ensartede Besætninger frem. Ved Mødet i Svendborg saa man desuden, at en ganske lille Besætning kunde tage første Præmie, saa at altsaa den mindre Jordbruger har viist, at han ogsaa kan komme med. — Insp. Buus tillægger ikke Sagen stor Betydning. Hvad der foreslaaes er ganske vist en Moderation, for saa vidt det letter Adgangen til at udstille; det er derimod ikke nogen Moderation med Hensyn til at erholde Præmie. Det Moment, der væsentlig kommer i Betragtning, er Ensartetheden, og Ingen vil udstille en Samling, der indeholder to Kvier, hvis det kan undgaaes, thi jo mere jævnaldrende Dyrene ere, desto mere ensartede ere de ogsaa. — Forpagter Branth skulde blot lige over for Hofjægerm. Friis bemærke, at det ikke svækker Betydningen af Samlinger, at der er et Spillerum. Det er en given Sag, at den, der kan møde med det bedste, gjør det, og den, der møder med 5 Køer, har absolut Over-

vægten. Han har ikke nogen Betænkelighed ved at give den Moderation, Forslaget tilsigter. Hvis han havde den Tanke, at Dyrskuet vilde komme til at lide derunder, vilde han ikke støtte Forslaget. — Hofjægerm. Friis maatte dog holde paa, dersom det blev fastslaaet, at Samlinger kunde bestaa af 3 Køer og 2 Kvier, at Bestemmelsen om Drægtighed da skulde falde bort af den tidligere nævnte Grund. — Kmhr. Skeel mente, at det burde slaaes fast, inden hvilken Tid Kvierne skulde kælvne. — Møllejer Johannsen holdt paa den gamle Bestemmelse og forlangte den udtrykkelig afstemt. — Efter en Bemærkning af Kmjkr. Lüttichau, Viskum, der gik ud paa efter visse nærmere Regler at overlade Sagens Afgjørelse til den forberedende Komite, hvilket Forpagter Branth modsatte sig, udtalte Etatsraad Tesdorpf, at den klareste og liberaleste Bestemmelse vilde være, at man sagde, at Kvierne skulde enten have kælvet eller være kjendelig drægtige, hvorpaa Diskussionen afsluttedes af Propr. Heide med den Bemærkning, at efter hans Formening burde Bestemmelserne for Landmandsforsamlingernes Dyrskuer snarere skærpes end lettes. Det maatte være Fællesforeningernes Sag at indføre Lempelser med Hensyn til Udstilling i Samlinger. — Ved Afstemning vedtoges Udvalgets Forslag med 50 Stemmer mod 30.

Inspektør Buus stillede derpaa Forslag om at henstille til den forberedende Komite, om den for mindre Jordbrugere vilde i Dyrskueplanen medtage Samlinger bestaaende af et mindre Antal Køer og Lempelser med Hensyn til Tyren, alt i Overensstemmelse med de Principper, som ere gennemførte ved den jydsk Fællesforenings Dyrskuer. — Kapt. Bluhme oplyste, at Lempelserne med Hensyn til Tyren bestaa i, at Vedkommende ikke behøver selv at eje den, men den skal fremstilles paa Mødet og tage Præmie, for at Samlingen kan præmieres. — Etatsraad Mourier-Petersen maatte fraaade Vedtagelsen af dette Forslag. Slige Samlinger høre hjemme ved Fællesforeningernes Dyrskuer og ikke ved Landmandsforsamlingerne, hvor det vil være vanskeligt at kon-

trollere Forholdet med Hensyn til Tyren. — Propr. Neergaard mente derimod, at hvis man forkastede Forslaget, vilde hele Vestjylland ikke blive repræsenteret af de mindre Jordbrugere, og det fandt han uheldigt, hvortil Kmhr. Skeel bemærkede, at det, som forhen omtalt, netop var en Smaamand, der tog første Præmie i Svendborg. — Insp. Buus gjorde imidlertid opmærksom paa, at Forslaget kun gjaldt en Henstilling, hvilket foranledigede Hofjægerm. Friis til at bemærke, at han ikke kunde skjønne rettere, end at en Henstilling ligefrem var en Lov for den forberedende Komite, og Kmhr. Skeel til at forlange Sagen gjort til Gjenstand for Afstemning. Efter at endnu derpaa Husdyrbrugskonsulent Jessen havde fremhævet, at det var overordentlig vigtigt, at Delegeretmødet afgjorde Sagen, foretoges Afstemning, hvorved Forslaget forkastedes med 48 Stemmer mod 31.

Et Forslag af Udvalget om at ændre: »Kjødfaarene skulle være klippede i Juni« til »klippede i Foraaret 1883«, fremkaldte ingen Diskussion og ansaaes som Følge deraf som vedtaget.

Med Hensyn til »Fedt Slagtekvæg« bemærkede Insp. Buus, at det kunde være et Spørgsmaal, om der ikke burde indføres en Principforandring i Planen, gaende i Retning af, at Hovedvægten skulde lægges paa Dyr, der ere tjenlige til Slagtning i en yngre Alder. Den Forandring, der skulde gøres, var imidlertid saa stor, at Udvalget ikke i den korte Tid, der var levnet det til Arbejde, havde kunnet udarbejde et detailleret Forslag, og det maatte derfor nøjes med at stille Forslag om, at det henstilles til den forberedende Komité at ordne denne Udstilling overensstemmende med Principperne for den sidste Fedekvægsudstillingen i Holstebro. — Hertil bemærkede Kmhr. Skeel, at den forberedende Komite vist meget gjerne vilde tage mod en saadan Henstilling. De nævnte Principper vare vedtagne paa et Delegeretmøde, paa hvilket 39 jydsk Landboforeninger havde været repræsenterede. — Forpagter Branth afsluttede Diskussionen om denne Sag med at bemærke, at da mange endnu holdt paa de gamle Principper,

var det heldigt, at Sagen blev afgjort af Delegeretmødet. Den forberedende Komite var da uden Skyld i, at de ældre Dyr vilde blive stedmoderlig behandlede i Sammenligning med hidtil ved Landmandsmøderne. — Forslaget vedtoges.

Med Hensyn til Udstillingen af Fjerkræ oplystes det, at Foreningen for Danmarks Fjerkræavl, der nu tæller over 3000 Medlemmer, paatænker at arrangere en Udstilling af Fjerkræ i Aalborg samtidig med Landmandsforsamlingen. Denne Udstilling vil blive holdt særskilt, og Foreningen sørger selv for Dommere.

Om Udstillingen af Mejeriprodukter aabnedes der en Diskussion af Hofjægermester Friis, som ønskede en Udtalelse af Delegeretmødet om, hvor vidt der fremtidig skulde afholdes Smør- og Osteudstillinger ved Landmandsforsamlingerne, som jo afholdes midt om Sommeren, altsaa paa den for Smørret uheldigste Tid. — Prof. Segelcke skulde angaaende dette Spørgsmaal bemærke, at for saa vidt man alene vilde se hen til, hvor vidt det var ønskeligt for Mejerivæsenets Fremme her i Landet at afholde slige Udstillinger sammen med Landmandsforsamlingerne, vilde Sagen snart være afgjort, eftersom disse Udstillinger kun spille en underordnet Rolle ved Landmandsforsamlingerne. Betragtede man derimod vore Landmandsforsamlinger som en Udstilling af alt Agerbruget vedrørende, burde Smør og Ost ikke mangle, og han havde derfor ogsaa, idet han havde seet Sagen fra den Side, stadig holdt paa at faa disse Produkter udstillede, for saa vidt Komiteen havde kunnet anvise dertil egnede Lokaler. I Svendborg vare Lokalerne slette, men ved flere Landmandsforsamlinger havde de været saa gode, at man ikke kunde ønske dem bedre, og Smørret havde præsenteret sig i disse lige saa godt som om Vinteren. — Baron Wedell-Wedellsborg vilde anbefale at udelade Smør, men derimod holde paa Ost. — Etatsraad Tesdorpf kunde ikke antage andet, end at en Osteudstilling alene vilde være meget fattig; desuden længtes Øboerne meget efter at smage det jydsk Smør, og derfor vilde han, saafremt der findes passende Lokaler, anbefale, at Smør og Ost følges ad. — Kammerherre Skeel



skulde lige over for de fremkomne Udtalelser bemærke, at saa fremt det var muligt at skaffe tidsvarende Lokaler, var det Komiteens Ønske, at der ogsaa skulde finde en Smørdstilling Sted. — Baron Wedell var sikker paa, at saadanne Lokaler findes, men i ethvert Tilfælde vilde han anbefale at holde paa, at der skulde finde en Osteudstilling Sted. — Professor Segelcke kunde godt forstaa Baron Wedells Ønske med Hensyn til at se en mønsterværdig Skummetmælkstost, men han vilde dog foreslaa, at man, for saa vidt ikke baade Smør og Ost kunde følges ad, vilde lade begge Dele fare. Ost kræver ogsaa passende Lokaler. — Baron Wedell kunde ikke forstaa, at en Osteudstilling alene skulde blive noget fattig, og han maatte derfor holde paa sit Forslag; man kom jo for at lære. — Efterat endnu Landvæsenskommissær N. Jensen, Brændholdt, havde udtalt, at han maatte anse det urigtigt at udelukke Smørret, afsluttedes Diskussionen, og ved Afstemningen vedtoges det med stor Majoritet, at en Osteudstilling skulde finde Sted ved Landmandsforsamlingen i Aalborg, og, forsaavidt dertil egnede Lokaler kunde findes, ogsaa en Udstilling af Smør.

Dagsordenens næstsidste Punkt, nemlig Indstillingen om Afholdelse af Arbejdsprøve med Saamaskiner, anbefalede af Kapt. Bluhme. For at skaffe Landmændene en Vejledning med Hensyn til Valget af Redskaber, blev det 1869 bestemt, at der forud for hver Landmandsforsamling skulde foregaa en Redskabsprøve, idet man nemlig maatte erkjende, at den almindelige Bedømmelse, der finder Sted paa Pladsen, er i høj Grad ufyldstgjørende. Rækken af disse Arbejdsprøver begyndte i Nykjøbing med Jordredskaber; i Viborg prøvedes Meje- og Slaamaskiner, og i Svendborg Tærskværker, Hestegange, Kaste-, Rense- og Kørnemaskiner, og der foreligger nu Indstilling om, at der forud for den 15de Landmandsforsamling skal foregaa en Prøve med Saamaskiner. Da det nu imidlertid er bestemt, at der skal gaaes over til en femaarig Turnus, have disse Prøver lidt et Skaar, idet man derved er hindret fra at komme hurtigt igjennem med

alle Redskaber, saa at man kan begynde forfra og prøve alt, hvad der er kommet frem af nyt, og der kunde derfor være Grund til at søge efter Midler til paa en hurtigere Maade, end det ellers vil være Tilfældet, at skaffe Vejledning tilveje for Landmanden med Hensyn til de Redskaber, han bør benytte. Foreløbig maa det slaaes fast, at den Landmandsfor-samling, der nu forestaaer, udfører sit Hverv, og dernæst bør det overlades til det kgl. Landhusholdningsselskabs Over-vejelse, om der ikke kunde findes en heldigere og bedre Maade at støtte den danske Landmand paa i Valget af Red-skaber, end det herefter vil være Tillældet, hvis Prøverne alene skulle følge Landmandsforsamlingerne. — Godsejer Eckardt ønskede, da der nu blev et længere Mellemrum mellem Forsamlingerne, at man denne Gang medtog ved Prøven de Maskiner, der bruges ved Radrensningen og mulig-vis ogsaa Gjødningsspredemaskiner. — Forpagter Bokelmann skulde hertil svare, at Radrensere og lignende Redskaber ikke kunde medtages ved den forestaaende Prøve. Hvad dernæst Gjødningsspredemaskiner angik, kunde han ikke sige noget bestemt med Hensyn til, om de kunde medtages ved Prøven, men Spørgsmaalet skulde naturligvis, naar det blev henstillet til Dommerkomiteen, blive taget under Overvejelse. — Ved Afstemningen vedtoges det, at den foreslaaede Prøve skulde finde Sted.

Derpaa fremlagde Inspektør Buus, som Udvalgets Ord-fører, Listen over de Herrer, som Udvalget foreslog Forsam-lingen at vælge til Dommere, idet han erklærede, at Ud-valget havde søgt, saa godt det formaaede, at faa den til-strækkelige Sagkundskab repræsenteret i alle Afdelinger, lige-som man ogsaa havde taget Hensyn til de forskjellige Egne, og naar Udvalget havde udstrøget nogle Herrer, som i mange Aar havde staaet paa Dommerlisten, var det, fordi der var tilflydt Udvalget Meddelelse om, at Vedkommende havde ud-talt til Kolleger, at de ikke ønskede Gjenvalg. — Professor Jørgensen afbrød derpaa Mødet (Kl. 12<sup>1</sup>/<sub>2</sub>) og anmodede samtlige Delegerede om at indlevere deres Stemmesedler til Dommervalget, inden Mødet atter skulde gjenoptages. Ved

dets Gjenoptagelse (Kl. 2) udtalte han, efter først at have forespurgt, om alle havde afleveret deres Stemmesedler, at der kun stod tilbage for ham at slutte Mødet, og det skulde han nu gjøre med en Tak til Forsamlingen fra det kgl. Landhusholdningsselskab for den Interesse, der ved Forhandlingerne og den livlige Deltagelse var viist Sagerne. — Forinden man skiltes, udtalte Proprietær Hansen, Petersborggaard, Haabet om, at den Landmandsforsamling, som Delegeretmødet nu havde ordnet, maatte føre til Held og Velsignelse og ligesom de foregaaende have den Glæde at se Hans Majestæt Kongen i sin Midte.

Ved Optællingen af Stemmesedlerne til Dommervalget, hvilket foretoges strax efter Mødets Slutning, fandtes der at være afgivet 82, og da den af Udvalget i Forslag bragte Liste fulgtes fuldstændig, bleve samtlige Dommere valgte enstemmig med 82 Stemmer med Undtagelse af Forpagter Wahl, Alslevgaard, der valgtes med 45 Stemmer i Stedet for Oberst v. d. Maase, der var bragt i Forslag af Udvalget, men havde frabedt sig Valg.

## Dyrskuet.

### Afdeling I. Tillægsdyr.

#### Underafdeling 1. Hornkvæg.

##### Gruppe I. Malkekvæg.

Klasse 1. Angler- eller rødt dansk Kvæg af ren Race: *Buus*, Inspektør, Rosvang, Thisted; *Friis*, Jægermester, Lyngbygaard, Aarhus; *Hansen*, Forpagter, Cor-selitze, Nykjøbing p. F.; *Møller*, Ørritslevgaard, Odense; *Neergaard*, Godsejer, Førslevgaard, Fuglebjerg. — Klasse 2. Jydsk Malkekvæg: *Bruël*, Forpagter, Vreilevkloster, Vraa Station; *Jessen*, Konsulent, Lyngby; *Bech*, Forpagter, Ryd-hauge, Vinderup; *Johansen, Cl.*, Gaardejer, Vaarst, Aalborg; *Linnemann*, Forpagter, Lundegaard, Odense. — Klasse 3. Malkekvæg af andre Racer eller Stammer: *Andersen*,

Kammerraad, Kjøbenhavn; *Hansen*, Forpagter, Hennebjerg Ladegaard, Frederits; *Henriksen*, Gaardejer, Ørbjerg, Fuglebjerg; *Mackeprang*, Forpagter, Nakkebølle, Faaborg; *Søltoft*, Proprietær, Glibing Mølle, Horsens.

### Gruppe 2. Kjødkvæg.

Klasse 1. Jydsk Kjødkvæg: *Ingversen*, Proprietær, Kristinelyst, Kolding; *Lundsgaard*, Proprietær, Langesgaard, Skive; *Toft*, Kammerraad, Lovisendal, Aalborg; *Dalsgaard, Kr.*, Gaardejer, Tødse, Nykjøbing p. M.; *Dahl, Niels*, Gaardejer, Gug, Aalborg. — Klasse 2. Kjødkvæg af andre Racer eller Stammer: *Jørgensen*, Gaardejer, Hesselballe, Kolding; *Neergaard*, Proprietær, Breinholt, Struer; *Vestergaard*, Forpagter, Petersdal, Amager; *Juel-Brockdorff*, Lehnsbaron, Valdemar Slot, Svendborg; *Thorn*, Gaardejer, Søndertranders, Aalborg.

### Underafdeling 2. Heste.

#### Gruppe 1. Heste til sværere Trækbrug.

*Jacobsen*, Proprietær, Kongerslev, Aalborg; *Breinholt*, Proprietær, Damsgaard, Nykjøbing p. M.; *Mourier-Petersen*, Etatsraad, Holbækgaard, Ørsted; *Branth*, Overkrigskommissær Klarupgaard, Aalborg; *Oppermann*, Dyrklæge, Sterrede Skjelskør.

#### Gruppe 2. Heste af Landrace til Ride- og lettere Brug.

*Petersdorff*, Lehns greve, Einsidelsborg, Odense; *Scavenius*, Hofjægermester, Basnæs, Skjelskør; *Clausen*, Forpagter, Mullerup, Svendborg; *Brasch*, Godsejer, Kjellerup, Randers; *Jørgensen, Henrik*, Gaardejer, Vejle.

#### Gruppe 3. Fuldblods- og forædlede Heste.

*Lüttichau*, Hofjægermester, Viskum, Viborg; *Sørensen*, Dyrklæge, Odense; *Schaffalitzsky de Muckadell*, Baron, Skjoldemose, Steenstrup; *Bonnesen*, Landinspektør, Fredensborg; *Wahl*, Forpagter, Alslevgaarden.

### Underafdeling 3. Faar.

#### Gruppe 1. Kjødfaar.

*Breinholdt*, Proprietær, Voller, Lemvig; *Holm*, Godsejer, Lerchenfelt, Kallundborg; *Larsen*, Gaardejer, Torsted, Horsens; *Peen*, Gaardejer, Gudum, Aalborg; *Jørgensen*, Proprietær, Fuglsø, Randers.

#### Gruppe 2. Uldfaar.

*Brohm*, Forpagter, Bavelse, Næstved; *Bruun*, Fabrikant, Bruunshaab, Viborg; *Hofman (Bang)*, Etatsraad, Hofmanskave, Odense; *Krøger*, Forpagter, Frisendal, Hammel; *Langkilde*, Forpagter, Kristianslund, Bogense.

### Underafdeling 4. Svin.

*Eckardt*, Godsejer, Ørumgaard, Daugaard; *Langkilde*, Forpagter, Kjørerup, Odense; *Uhrenholt*, Gaardejer, Lundby, Aalborg; *Tang, Andr.*, Gaardejer, Tunnerup, Nykjøbing p.F.; *Plenge*, Godsejer, Gislingegaard, Svinninge.

---

## Afdeling II. Fedt Slagtekvæg.

*Breinholdt*, Proprietær, Esbjerg; *la Cour*, Forstander, Næsgaard, Stubbekjøbing; *Eriksen, F.*, Proprietær (Skudshale) Aarhus; *Ziegler*, Slagter, Aarhus; *Hjorth*, Proprietær, Tustrup, Skjørpinge.

---

## Maskiner og Redskaber.

*Bockelmann*, Forpagter, Nørregaard, Saxkjøbing; *Borch*, Docent, København; *Breinholdt*, Proprietær, Vestervig; *Lollesgaard*, Proprietær, Hannesborg, Ullerslev; *Hüttemeyer*, Fabrikant, København; *Maar*, Assistent, Landbohøjskolen, København; *Hjorth*, Proprietær, Stranderholm, Aalborg.

Der gives Dommerudvalget for Maskiner og Redskaber, Ret til om fornødent at supplere sig.

---

## Agerdyrkningsberetning.

(Fra Begyndelsen af Oktober.)

Sommerens Vejrforhold have været temmelig vekslede, men i det Hele taget meget frugtbare. I forrige Beretning er gjort Rede for Vinterens og Foraarets Vejrlig og dets Indflydelse paa Jordbruget, og denne kan kortelig udtrykkes saaledes, at der efter en usædvanlig gunstig Vinter kom et ret godt Foraar og derefter en meget frugtbare Juni Maaned, der i Forbindelse med Juli Maaned har den væsentligste Indflydelse paa Kornafgrødens Udvikling. Vejrliget i Juli Maaned stod ikke i Frugtbarhed tilbage for det i Juni; med Undtagelse af nogle Dage midt i Juli var Maaneden varmere end almindelig, i Gjennemsnit 1°, og ogsaa Regnen faldt jævnlig og rigelig med ialt over 50 pCt. mere end almindelig. Men ved Siden heraf bragte Juli Maaned rigtignok tillige en Mængde Uvejr, der om end i Regelen kortvarige, dog ofte satte sine kjendelige Mærker paa de bugnende Marker; de fleste Egne bleve ramte af et eller flere stærke Regnskyl, som kastede megen Sæd i Leje; andre Steder var det Stormhvirvler, der medtog Sæden i forskjellige Retninger; atter andre Steder var det voldsomme Haglbyger, der piskede Sæden, knækkede Straaene og pillede mange Korn ud af Axene; iblandt disse maa især fremhæves de stærke Uvejr med Torden, Lynnedslag og Hagl d. 16de og 17de Juli, og som i det nordøstlige Sjælland endog blev til store Isstumper af indtil 1 à 2 Tommers Gjennemsnit; ialt synes

disse 2 Dage 10—12 forskjellige Uvejr at være dragne hen over Landet, alle i Retningen fra Sydvest til Nordøst. De glimrende Høstudsigter forringedes altsaa herved kjendelig, men det var dog en rig Afgrøde, der endnu stod paa Markerne, kun var det allerede nu givet, at Høsten vilde blive noget besværlig, da Sæden laa saa stærkt og for en stor Del i Hvirvler. Da kom Høstmaaneden August; de første Dage i denne Maaned (d. 3die—4de) bragte voldsom Storm ind over det nordvestlige Jylland, ja helt ind over Højderyggen, en Storm, der afrev 1 à 2 Fold Rug, strøg Bygget henad Jorden og afsved Havren, Græsset og Roerne, saa de længemærkede det, og den første end ikke senere forvandt det. Bortset herfra var August med sit milde Vejr og sin betydelige Regnmængde, omtrent 30 pCt. mere end almindelig, meget gunstig for den Del af Afgrøden (navnlig Rodfrugterne og Græsset), der endnu var i Væxt, men den gav kun i en halv Snes Dage, fra 5te—15de August, et gunstigt Høstvejr, medens derimod saavel Maanedens Begyndelse som navnlig dens sidste Halvdel ved sin stadige Regn gjorde Høsten end mere besværlig og langvarig. Ogsaa voldtes derved en Del Skade baade paa Kjærnens og Halmens Kvalitet; men da der heldigvis havdes frisk Blæst med tørrende Luft mellem Regnbygerne, var Skaden dog meget mindre end i forrige Aars langvarige Høstregnsperiode, der var ledsaget af stille, fugtig Luft. Igjennem den første Uge af September vedbleve disse mindre gunstige Vejrforhold, men da der den 6te—7de indtraf Vejrforandring med tørt Vejr og klar Luft, varede det ikke længe, inden den paa Markerne endnu værende Del af Kornet blev bjerget, og fra de fleste Egne af Landet meldtes Høsten sluttet, selv paa de større Gaarde, omtrent den 12te, og i de sildige Egne af Landet en halv Snes Dage senere, om der end selvfølgelig endnu enkeltvis kunde staa lidt sildigt Kjærkorn ude ved Maanedens Slutning.

Nogen stor Forskjellighed paa Vejret i de enkelte Egne har der ikke været, hvilket vil fremgaa af nedenstaaende Tabel over Regnmængden i Landets 18 Amter i de 6

Maaneder fra April til September; kun kan her bemærkes, at begge Sider af Store Bælt (Fyen, det vestlige Sjælland og Lolland) havde kjendelig mindre Regn i August end de andre Landsdele; men dog maa ogsaa for disses Vedkommende som for Landet i det Hele Sommeren kaldes mild og fugtig.

I Sammenligning med Gjennemsnittet i de tidligere Aar viser

Maanedsvarmen for April en Forskjel af	+ 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> °
— — Maj	+ 1
— — Juni	÷ <sup>1</sup> / <sub>4</sub>
— — Juli	+ 1
— — August	0
— — Septbr.	+ 1 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>

Nedbøren har været for de enkelte Amter følgende:

Amt.	April.	Maj.	Juni.	Juli.	August.	September.
Hjørring	69.6.	60.2.	56.5.	102.8.	102.9.	51.0.
Thisted	79.8.	78.9.	76.5.	97.4.	89.7.	71.0.
Ringkjøbing	64.5.	54.3.	123.8.	85.5.	111.1.	55.0.
Ribe	58.9.	44.3.	129.2.	76.7.	126.1.	34.0.
Viborg	50.4.	39.4.	116.4.	111.2.	92.6.	44.0.
Aalborg	61.3.	64.9.	85.4.	102.3.	114.6.	50.0.
Randers	51.6.	38.4.	78.2.	96.6.	83.2.	50.0.
Aarhus	57.5.	33.8.	113.9.	89.8.	83.0.	52.0.
Vejle	60.6.	38.4.	116.5.	98.9.	101.9.	30.0.
Odense	50.9.	42.7.	88.5.	78.0.	66.0.	35.0.
Svendborg	37.6.	49.7.	89.8.	80.8.	71.7.	45.0.
Holbæk	28.9.	26.3.	84.8.	115.6.	76.9.	41.0.
Sorø	36.2.	40.4.	81.1.	110.3.	76.0.	37.0.
Frederiksborg	42.0.	24.2.	98.5.	84.9.	100.7.	62.0.
Kjøbenhavn	40.2.	27.4.	94.1.	58.9.	102.4.	45.0.
Præstø	39.5.	27.9.	70.8.	84.7.	99.8.	43.0.
Maribo	27.4.	35.1.	64.8.	114.7.	69.1.	38.0.
Bornholm	22.5.	35.3.	53.7.	78.7.	97.0.	30.0.
Gjennems.af 1881	42.9.	42.3.	90.1.	92.7.	92.6.	45.0.
do. af tidl. Aar	32.5.	37.5.	52.5.	60.0.	70.0.	79.0.



Høslætten paa Ageren begyndte meget tidlig iaar, somme Steder i Begyndelsen af Juui, ellers midt i Maaneden, men desuagtet varede den dog længe, thi Uge efter Uge blev et nyt Stykke af Græsmarken taget ind til Slæt, eftersom det viste sig, at Kvæget ikke kunde magte alt, hvad man havde bestemt til dets Græsning. Der er derfor iaar de fleste Steder blevet slaet større Arealer end almindelig, og da Kløver-Græsset var voxet udmærket til, blev Udbyttet allerede af denne Grund meget stort. Selv Kløvermarker, der stode tynde i Foraaret, eller som i den første Foraarstid vare blevne kjendelig udtyndede af Oldenborrelarver, lukkede sig og gave en god Afgrøde. Naar nu hertil kommer, at større eller mindre Stykker naaede gjennem den frugtbare Sommer at give en rigtig god Efterslæt i September — enkeltvis er endog bjerget 3 Høafgrøder, — saa er det forstaaeligt, at Beretningerne fra næsten alle Sider lyde paa en usædvanlig stor Høst af Kløverhø. Ikke slet saa enstemmig tilfreds er man med Kvaliteten; nogle Steder skadede Regnen kjendelig, men de fleste Steder blev dog Agerhøet bjerget uden at tage nogen væsentlig Skade, og Efterslætten er overalt bjerget særdeles godt. — Ogsaa med Udbyttet af Engene er man meget vel tilfreds, og det saavel af Kunstenge som af naturlige Enge; ved de lavtliggende Aaenge navnlig i Vestjylland er der vel hist og her skeet nogen Skade ved de stærke Aaoversvømmelser, som Sommerens stærke Regnskyl nu og da foranledigede, men i sin store Helhed er der ogsaa fra Engene bjerget en meget rig Afgrøde, hvis Kvalitet imidlertid synes at være bleven noget stærkere berørt af Regnen end Agerhøets, skjøndt der ogsaa fra en Del Gaarde haves Exempel paa det Modsatte. — Resultatet af Højbjergningen i dens Helhed er da, at der sjældent er avlet et saa stort Kvantum som iaar, og at det i en Del Tilfælde er bjerget i udmærket Tilstand, at det i de fleste Tilfælde vel har lidt noget, men at det meget sjældent er blevet helt fordærvet; at Landets Høavl vil spare Landet meget af de store Summer, der

ellers aarlig medgaa til Kraftfoder, er utvivlsomt, naar nu blot denne Indskrænking ikke maa blive dreven for vidt.

Kornhøsten begyndte ganske vist tidlig iaar, men dog ikke ret mange Dage før almindelig, og navnlig ikke saa tidlig som man efter Foraar og Forsommer skulde have ventet. En halv Snes Dage inden August begyndte den første Rug at falde, og strax i Begyndelsen af August vare Bygmarkerne hist og her tjenlige, og de andre Kornarter fulgte nu rask efter, ofte raskere end ønskeligt. Thi Mejnningen var, som før bemærket, meget besværet ved, at saa meget af Sæden laa stærkt i Leje, og dette bevirkede tillige, at Mejemaskinerne kun bleve meget lidt brugte; de Fleste prøvede vel ikke derpaa; og Andre, som gjorde Forsøget, stansede snart dermed, da Maskinerne i Regelen kun kunde arbejde i een Retning, eller de endog kjørte fast eller i Stykker i den stærke, nedslaaede Sæd. Medens dette er den almindelige Dom om Mejemaskinernes Brugbarhed i den forløbne Høst, er der dog ogsaa andre Beretninger, som erklære at have havt god Nytte af Maskinen, om der end var Vanskeligheder at overvinde, og som have naaet at meje næsten  $\frac{1}{2}$  Td. Land i Timen, selv hvor der kun kunde arbejdes langs den ene Side af Marken. Hele Mejningsarbejdet er derfor iaar de allerfleste Steder udelukkende udført med Haandkraft; men denne har mange Steder været knap, og som sædvanlig have ofte de løse Høstarbejdere benyttet sig af den travle og vanskelige Tid til at kræve en høj Løn, indtil 4 Kroner om Dagen paa egen Kost eller 60—70—80 Kroner i Høsten foruden Kosten.

Kun helt undtagelsesvis tilendebragtes Høsten i den gode Periode, der havdes midt i August; en enkelt Gaard kunde vel allerede den 19de August melde »indhøstet og udtærsket«, men næsten alle maatte gjøre mere eller mindre Bekjendtskab med den uheldige Regnperiode, der strakte sig over sidste Halvdel af August og den første Uge af September, og det var den, der voldte Høstens

værste Vanskeligheder. Næsten hver Døg bragte Regn, undertiden stærke, men dog i Regelen kun mindre Regnbyger, som den friske, tørre Vind temmelig hurtig blæste bort, naar Sæden var sat godt og ikke gjennemløben; af og til blev der da nogle Timer eller en halv Dagstid, hvor Kornet kunde hjemkjøres, og kastede man da alt andet Arbejde tilside for at benytte disse korte Tider, hvilket selvfølgelig bedst lod sig udføre paa de mindre Gaarde, lykkedes det jævnlig endnu i selve Regnperioden at faa Kornet bjerget. Særlig bidrog til Muligheden heraf ogsaa den H o b s æ t n i n g s m a a d e, der blev fulgt, og navnlig synes den iaar i alle Egne af Landet jævnlig benyttede H o b s æ t n i n g af Sæden i smaa Stakke paa 50—80 Smaaneg i kjendelig Grad at have lettet Bjergningen, hvorom blandt mange andre Beretninger ogsaa de nedenfor meddelte ville bære Vidne. De fleste Steder benyttedes selvfølgelig de ældre H o b s æ t n i n g s m a a d e r; den bløde Lejesæd gav imidlertid ikke stride Neg, og da tillige mange Ax fandtes i disses Rødende og let vilde spire paa den fugtige Jord, var Omsætning og dermed forbundet Spild som oftest nødvendig, især hvor Bygget eller Havren var lagt ud med Kløver, der var voxet saa stærkt til. Ogsaa synes Negbaandene iaar at have været mere end almindelig slemme til at spire. Disse Misligheder vare imidlertid saa ulige alt efter Regnbygernes Hyppighed, Markernes mere eller mindre fri Belliggenhed osv., at man let forstaaer, at medens nogle Beretninger fremhæve, at Springen i Negene var meget ringe, beklage andre dens store Omfang, men i det Hele taget maa det siges, at navnlig den bløde Vaarsæd og Ærterne toge en Del Skade af det ustadige Vejr, saavel paa Straa som Kjærne. I enkelte Egne af Landet voldte den stærke Storm den 3die og 4de August forholdsvis endnu mere Skade. Dens Virkninger føltes overalt, men særlig i det nordvestlige Jylland og i de lettere Egne; i Beretningen fra Thy menes den endog at have forringet Udbyttet med  $\frac{1}{4}$ .

De meget store Forventninger, Afgrøden berettigede til

inden Høst, bleve altsaa for en Del svækkede, men ikke desto mindre vidner den store MasseStakke, der findes ved de fleste Gaarde, om, at der i Danmark er bjerget en meget stor Afgrøde til Fyld, og de foretagne Prøvetærskninger vise, at vel er Kjærneudbyttet mindre, men at der dog ogsaa i saa Henseende vil faaes over Middelhøst, hvorimod Kvaliteten maaske næppe vil vise sig saa god som i et almindeligt Aar. Nogen væsentlig Forskjel i Høstudbytte for de enkelte Landsdele kan næppe fremhæves, men derimod kan i sin Almindelighed siges, at de lettere Jorder forholdsvis have havt den bedste Høst, da de kraftige Jorder havde havt for megen Lejesæd. —

Rugen er vel den mindst gode af de 4 Hovedkornarter, og giver den end over Middel til Fyld, vil Kjærneudbyttet næppe naa en Middelhøst, og Kvaliteten som Handelsvare er ogsaa mindre smuk, skjøndt Rugen ved Formaling giver et godt Brød. Rugen var temmelig tarvelig i Foraaret, led meget af Stormene i Maj og havde de fleste Steder, navnlig hvor den var saaet sent, en uheldig Blomstringstid med stærk Regn. I Juni bedredes den stærkt, fik god Længde og tætnede sig. Dens Høst, der faldt i det ustadige Vejr sidst i Juni og først i August, var ikke altid heldig; Mange forlede sig til at kjøre den ind, før den var rigtig tjenlig, af Frygt for at det ustadige Vejr skulde blive ved, og paa saadanne Steder maa den passes godt paa Lofterne. Hvor man derimod opsatte Indkjørselen til efter d. 6te August, fik man den rigtig godt bjerget, og dette er Tilfældet med Hovedmassen. Men, som man ventede, giver den ved Tærskningen et meget ringe Foldudbytte, dels fordi der var saa mange Spring i Axene, og dels fordi Kjærnen er lille, hvilket hist og her synes at skyldes Angreb af Honningdug, men som de fleste Steder næppe lader sig ret forklare. I de lette Egne i Midt- og Vestjylland, hvor Rugen ofte ikke var mejet, da den stærke Storm d. 3die og 4de August indfandt sig, tog den megen Skade af denne, og 1, 2 à 3 Fold angives at være piskede af. I en Beretning fra Silkeborgegnens op-

gives, at der afblæste saa megen Rug, at man med et lille Tillæg af Saasæd i Stubben, ompløjede denne tyndt, harvede godt og nu har tætte kraftige Rugmarker derefter.

Hveden maa, i hvert Fald i Landets egentlige Hvedeegne, kaldes Aarets bedste Afrøde; den fylder overordentlig stærkt, og vil den end forholdsvis give mindre i Tønden, navnlig hvor den tidlig kastedes i Leje, vil dog Kjerneudbyttet ogsaa blive ikke lidt over det almindelige, og Kvaliteten synes ret god, navnlig hvor det lykkedes at bjerge den inden Regnperioden i Slutningen af August. Square-head Hveden har iaar atter hævdet sit gode Om-dømme; dens stive Straa har særlig iaar viist sin store Betydning fremfor de blødstraaede Sorter. Fra Lolland-Falster og Langeland siges derfor ogsaa 20—25 Fold at være noget »dagligdags« af den førstnævnte, medens de andre Hvedearter sjældent naa 20 Fold. Enkelte Steder klages der dog over, at Hvedeaxet sikkert paa et eller andet Stadium maa have taget Skade, da der ved Tærskningen faaes saa megen Smaasæd.

Bygget har de fleste Steder givet en stor Masse til Fyld; men det er sikkert den Afrøde, der baade paa Straa og Korn har lidt mest ved det regnfulde Høstvejr, særlig hvor den havde været kastet stærkt i Leje. Paa de Steder, hvor man naaede at faa den bjerget forud for Regnperioden fra Midten af August, og hvor den ikke havde ligget for stærkt, har man faaet en smuk, vægtig og melet Kjerne; men det meste af Landets Byg ramtes enten af den ene eller den anden af disse Misligheder. Paa stærkt gjødede eller lave Jorder blev Bygget tidlig slaaet ned, og der faaes i Regelen kun smalle Korn med mat Farve og mørke Spidser. I Jyllands lettere Egne led Bygget ligesom Rugen stærkt af Stormen den 3die og 4de August, og navnlig knækkedes af det tidlige 6rd. Bygen Mængde Ax af, og Straaet blev stærkt mishandlet og forpisket. Der tør vel regnes paa, at Landet i det Hele taget vil i Skjæppen have en Bygafgrøde, der er noget over et Middelaars, men at Kvaliteten derimod i Regelen

ikke bliver saa god, og der faaes megen Smaasæd. Fra flere Sider udtales særlig Tilfredshed med Hallets-Bygget, der baade fylder og folder bedre end Chevalier- og dansk Byg, og som efterhaanden synes at angribes mindre af Brand end i de første Aar efter dets Indførsel hertil.

Havren, der de allerfleste Steder maatte døje den langvarige Regnperiode, var imidlertid voxet saa godt til, at den, i hvert Fald for store Dele af Jylland, nævnes som Aarets bedste Afgrøde, der ikke blot fylder godt, men ogsaa skjæpper godt i Sammenligning med Bygget og jævnlig naaer til at give 20—24 Fold. Havrehøsten besværliggjordes mange Steder meget følelig af den nye Kløver, og navnlig synes dette Tilfældet, hvor den høstede med Maskine, da de store, tætte Bunker, der med Toppen falde stærkt ned mellem Stubbene, vare vanskelige at faa vejrede. En Beretning fra Midtsjælland meddeler, at man ligesom ifjor er kommen lettest gennem Havrehøsten ved at stille den løst op som Hør efter Rødningen. Paa lettere Jorder tabte Havren meget ved Auguststormene, særlig i det nordvestlige og vestlige Jylland.

Blandsæden (Byg, Havre, Vikker, Ærter) har givet et stort Udbytte, enkeltvis 6 à 7 store Læs pr. Td. Land.

Ærterne vare groede særdeles godt til og vare rigtbærende, men i den vanskelige Høst bælgede de stærkt op, og mange Ærter løb deres Vej, saa Ærtemarkerne endog hist og her staa frisk grønne af nyspirede Ærter. — Bønnerne have ogsaa iaar godtgjort deres Overlegenhed og omtales rosende i de fleste Beretninger. I en enkelt udhæves særlig, at de pletsaaede Bønner ikke blot lette Rensningen af Marken, men ogsaa trives fortrinlig, skjøndt de komme til at staa som smaa Buske. — Boghveden er mange Steder mislykket. — Af Handelsplanterne har Rapsen i Regelen kun givet et ringe Udbytte; Kommen og Humle derimod et godt eller tilfredsstillende Udbytte. — Af Træfrugt er der iaar kun avlet meget lidt, hvorimod Frugtbuskene have været ret rigtbærende,

og de øvrige Havevæxter staa som oftest godt, undertiden fortrinlig.

Kartoflerne bleve meget tidlig angrebne af Sygdommen, og mange Steder var Toppen helt visnet allerede i Juli Maaned. Dette har paa mange Maader havt en uheldig Indflydelse paa Kartoffelmarkerne, idet Knoldene dels ere meget smaa og ofte tillige temmelig syge, ligesom ogsaa den rensende og skørnende Indflydelse, som Kartoffelmarken skulde yde Jorden, væsentlig er tabt, idet Ukrud og Græs ofte have overdækket Bulkene. I mange Beretninger omtales større og mindre Forsøg med Jensens Beskyttelseshypning, og saa at sige Alle ere enige om at tilkjende den en stor Betydning, saa at den endog i mange Tilfælde næsten ganske har bevaret mod Sygdommen, medens denne var stærkt paa de tilstødende Agre. Ligeledes fremhæves de nyere Sorter Zborow (fra Bøhmen) og Champion som næsten sygdomsfrie. — Denne daarlige Kartoffelhøst er især beklagelig af Hensyn til Arbejderen, der dels plejer at have en god Efteraarsfortjeneste ved Optagningen, dels af sit eget lille Jordstykke mister en saa væsentlig Støtte til Vinterforsyningen.

Rodfrugterne havde flere Steder meget at kæmpe med i den første Del af Sommeren. Insektangreb ødelagde dem mange Steder, og Ukrudet tog Overhaand. Heldigvis var det fugtige Vejr gunstigt for Efterplantningen, og hvor man da ikke veg tilbage for det store Rensningsarbejde, som den frugtbare Sommer vedvarende krævede, er det ogsaa nu lykkedes at have meget smukke Rodfrugtmarker, selvfølgelig ulige efter Jordens Kultur. Fra nogle Steder hører man Klage over, at Rødderne ere smaa, skjønt Toppen pralende, særlig paa Turnips; andre Steder er det Gulerødderne, som synes at være trykkede af den megen Væde, og overalt er en Mængde Roer løben i Stok. Men desuagtet vil der de fleste Steder bjerges en god Rodfrugtafgrøde, undtagen hvor forsømte Spring i Rækkerne eller Ukrudets Overhaandtagen have nedslaaet Udbyttet. Efter Stormen i August saa Roemarkerne som alt andet

mistrøstende ud i det nordvestlige Jylland, men intet kom saa snart igjen til Kræfter som disse.

Plantesygdomme og Insektangreb have ikke anrettet nogen væsentlig Skade paa Afgrøden iaar, naar der foruden de allerede nævnte Insektangreb paa Roerne og Kartoffelsygdommen tillige nævnes, at der enkelte Steder har været lidt Meldrøjer i Rugen, Brand i Hveden, Orm i Havren og Kløveraal i Kløvermarkerne samt endelig og væsentlig, at Oldenborrelarverne i Fyen og Østjylland angrebe Byg- og Græsmarkerne; men heldigvis blev Skaden, da disse Larver ved St. Hansdagstid gik dybere i Jorden for at forpuppe sig, for største Delen oprettet ved Hjælp af det usædvanlig gode Grødevejr, saa at selv stærkt svækkede Planter paany kunde skyde Rodskud og komme i Væxt.

En saa rig, frisk og fyldig Sommerernæring som iaar har man sjældent kunnet byde sin Besætning, og Frugterne deraf sees ikke blot i Kvægets kraftige og gode Huld, men ogsaa i det Særsyn, at Mælkeudbyttet næsten er opretholdt uformindsket lige fra Maj til ind i September, og har end en enkelt Gang en Storm, stærk Regn eller kold Nat slaaet dette ned, har den gode Græsning snart været i Stand til at bringe det op igjen. Hvor man enten har været saa heldig at bjerge den nødvendige Is, eller man har anskaffet Centrifuge, har ogsaa Smørudbyttet været godt, og eksempelvis angives fra Centrifugemejerier et Gjennemsnitsforbrug af 22—24 Pd. Mælk til 1 Pd. Smør; men andetsteds har Mælkeforbruget været temmelig stort, ofte over 30 Pd. Det kontante Udbytte af Mejerierne bliver imidlertid følelig trykket af de lave Smørpriser i den første Del af Sommeren og i de vedblivende lave Ostepriser. — Paa de store Græsningsarealer (udtørrede Søer o. lg.), hvor der samles en stor Del Kvæg til Sommergræsning, har Tilvæksten i levende Vægt været meget stor; fra en saadan, hvor der aarlig samles omtr. 300 Stkr., og hvor Kvæget vejes ved Modtagelsen om



Foraaret og Afgangen nu i Efteraaret, har Tilvæksten af levende Vægt været:

i Sommeren 1880 . . . . .	24 pCt.
— 1881 . . . . .	33 —
— 1882 . . . . .	c. 40 —

Kvægets Sundhedstilstand har været særdeles god hele Sommeren; nu i den sidste Tid, da det er kommet paa den unge, gejlø Kløver, er der jævnlig indtruffet Tilfælde af Trommesyge, og ligeledes har der i den sidste Tid, uforklarlig af hvilken Grund, viist sig temmelig megen Kastning.

Priserne paa Kvæg og Ungplage samt Føl ere meget høje, hvorpaa nogle af nedenstaaende Beretninger ville give Beviser. Overalt er der stærk Trang paa Kælvekøer, og mangen Udsætterko, der skulde have gaaet bort, vil blive bevaret i Besætningen. Men selv ved Bevarelsen af hvad der haves, vil Landets Besætninger ikke være tilstrækkelige til det store Foderkvantum, der er bjerget, og dette vil iaar være et Tab for de Ejendomme, hvis Drift er beregnet paa Indkjøb, thi her vil det mindst Mulige blive omskiftet, idet man vel skjønner, at en Betaling af 80—100 Kr. ud over en Malkekos normale Værdi vanskelig skal kunne indvindes, selv om Foderet haves i rigelig Mængde. Det er selvfølgelig det store Nedslag forrige Efteraar i Forbindelse med den fortsatte Afspærring mod Sverrig, der bærer Skylden for dette uheldige Forhold.

Af de modtagne Beretninger hidsættes følgende:

Fra Odsherred. I større Mejerier er man tyet til Centrifugen, i de mindre har man ofte kjærnet Mælken eller nøjedes med, »hvad der kunde blive«. Ved at kjærne Mælken naaer man noget nær det samme Smørudbytte som ved Isafkøling, navnlig naar denne ikke er meget stærk; men begaaes der Fejl ved Syrningen af Mælken, ere Følgerne deraf maaske mere følelige, end naar der kjærnes af Fløde. — En Mængde smaa Mejerier synes at have slaaet sig til Ro

med en Gang at have faaet indrettet Mejeri med Afkøling, som oftest ved Brøndvand. For disses Vedkommende var denne Forandring utvivlsomt et stort Fremskridt, og just dette Slags Brøndvands-Mælkerier vare maaske bedre, strax efter at de bleve indrettede, end senere. Saadant Mælkeri havde Nyhedens Interesse; man indrettede sig i nye, friske Rum, havde sædvanlig en Mejeriassistent til Hjælp, og baade den ene og den anden af Husets Folk vare rede til at yde en Haandsrækning ved Mejeriets Drift, enten ved Kjærningen eller, naar der skulde skiftes Vand, da ved Vandposten osv. Med nogen Kjendskab til saadanne Forhold er der Grund til at tro, at saadanne Mejerier have svært ved at holde sig paa det erhvervede Standpunkt. Det er ikke usandsynligt, at der skydes Gjenvej; Arbejdet ved Vandposten og Kjærnen bliver efterhaanden til almindeligt Søgnedagsarbejde, der udføres under Savn af Interesse og Forstaaelse. Den friske Luft, som fyldte de nye Rum til Mælken, er ofte mindre frisk nu osv. Vægten, som er saa uundværlig i et veldrevet Mejeri, bliver ofte sat tilside. »Der er jo omtrent lige megen Mælk den ene Dag som den anden«, og »Vejningen tager jo altid nogen Tid, saa man bliver senere færdig«. Gradestokken og Kvint-Glasset gaa undertiden itu, og saa kommer man en lille Tid ud af det uden disse Hjælpemidler. Kort sagt, der indsniger sig ofte en Praxis til Skade baade for Kvalitet og Kvantitet af saadanne Mejeriers Produkter. Mælkesalg vilde ofte være fordelagtigt under saadanne Forhold, men synes noget vanskelig at faa i Gang. Den Mand, som ingen Optegnelser eller Regnskaber har, som sætte ham i Stand til at maale det sande Udbytte af hans Mejeri, han kan jo ikkun have et usikkert Skjøn om Værdien af den Mælk, han producerer, og den sædvanlige Følge deraf er, at han sætter Mælken til en Værdi, som den ikke har i hans Mejeri, og som et Fællesmælkeri eller et andet bedre Mejeri ikke er i Stand til at give. Men som Tiderne gaa, voxe Landbrugets Byrder. Mælkens rette Anvendelse bliver derfor Aar efter Aar et Spørgsmaal af stigende Betydning.

Det samme gjælder om den rige Høst, som Landbruget nu har bragt hjem. Enhver er glad ved den rige Høst, og det er saa forstaaeligt. Det endelige og egentlige Udbytte erhverves imidlertid først gennem Stalden og Kvæget, og her er det fornøjeligt at se Dyr, om hvilke man kan skjønne, at de kunne betale baade 10 og 20 Kr. for Læset, men det er svært at forstaa, hvorledes daarlige Køer kunne faa Lov til

Aar efter Aar at blive stillede op ved Siden af de gode. Der er endnu et Utal af disse simple Dyr i vore Stalde, om hvilke man kan vide, at de ikkun ville betale Hølæsset med 5 Kroner eller derunder. Ad saadanne Veje reduceres Udbyttet af en rig Høst uforsvarlig meget.

I et Land som vort, hvor Alles Ve og Vel i saa høj Grad er afhængig af Landbrugets gode eller daarlige Aar, fortjente det at overvejes nærmere, om der kunde gjøres noget for, at de gode Aar kunde blive saa gode som muligt, og at Tabene i de mindre gode Aar kunde holdes indenfor snevreste Grænser. Vore Landbrugere, store og smaa, have i den Henseende adskilligt at lære.

Fra Nord-Falster. Jeg har iaar dækket de sædvanlige Langhobe med Rivelsen og finder det at være en ganske udmærket Methode. Strax Kornet er stillet op, rives Stubben, og strax derefter lægges Rivelsen op, inden den endnu er vejret. Den falder da tæt sammen og blæser ikke af. Det beskytter aldeles Kornet for at blive gjennemblødt, og dette kan efter Regnbyger kjøres meget hurtigere ind. Jeg har iaar brugt det ved Halvdelen af Kornet og skal herefter regelmæssig gjøre det. At sætte Bygget i Smaastakke paa Marken kan ikke lade sig gjøre i en vanskelig Høst, da det skal være nogenlunde tørt, inden det kommer i disse, og de meget anbefalede franske Moyetter kunne ikke bruges uden til stivstraaet Sæd. Chevalierbyg kan ikke stilles op paa den Maade. Desuden er det dobbelt saa sent som anden Opstilling, og endelig bliver jo det Neg —  $\frac{1}{3}$  af Negene -- som hænges over, stærkt afbleget og udsat for Vejrliget. Mejemaskinerne have her næppe været brugt saa meget som sædvanlig, da Kornet jo har ligget stærkt, men man er i Regelen for tilbøjelig til at opgive dem. Vil man nøjes med at skære paa en Side af Kornet — hvorved dog kan mejes næsten  $\frac{1}{2}$  Td. Land i Timen — kan man næsten altid i det mindste bruge dem noget. Jeg har iaar foruden Hveden og Havren tillige mod Sædvane mejet alt Bygget, uagtet det gav 6 à 7 Læs pr. Td. Land, med Maskine ved at skære paa en Side.

Fra Vestlolland. Kun for Byggets Vedkommende har man enkeltvis og forsøgsvis anvendt anden Hobsætning end den sædvanlige (lange Hobe paa i Regelen 10 à 12 Neg). Moyetter ere forsøgte, det er en meget sen Maade at sætte Bygget sammen paa; men det modstod fortrinlig Regnen i

dem. Den unge Kløver var mange Steder groet meget stærkt i Bygget, som man da lod ligge et Par Dage paa Skaar; det opbandtes da paa almindelig Maade i smaa Neg, der sattes sammen i smaa Hobe paa 4 Neg, altsaa som Moyetter, men uden Dækneg paa Toppen; Sol og Luft kunde paa denne Maade hurtigt virke tørrende paa Korn, Straa og især Kløveren, som fandtes deri. I en Mark her anvendtes Staksætning; Bygget havde staaet nogle Dage i almindelige Hobe, men var ikke tilstrækkelig tørt til Indkjørsel, og da det saa stærkt ud til Regn, bestemte jeg mig til at omsætte det i Stakke paa 50 à 60 Neg, der dækkedes med Rivelse. Nogle faa Hobe bleve staaende, som de stod, for Sammenlignings Skyld. Om Aftenen og Natten fik vi meget stærk Regn, og medens Bygget i Hobene blev fuldstændig gjennemblødt, og Negene tildels maatte løses, inden Indkjørsel kunde finde Sted, var Bygget i Stakkene ganske tørt og kunde den næste Dag indkjøres, efter at Solen havde skinnet et Par Timer. Jeg troer at være kommen til det Resultat, som jeg ad Aare vil søge gennemført her, at man for at faa smukt Maltbyg bør 1) først meje Bygget, naar det er godt modent, 2) lade det ligge 1 à 2 Dage paa Skaar og da 3) binde det og sætte Negene i Smaastakke dækkede med Rivelse.

Sukkerfabrikken nærmer sig nu sin Fuldførelse. Det er et storartet Bygningskomplex med sin smagfulde Fabriksbygning, Administrationsbygning, Boliger for forskellige Funktionærer, Kalkovn og mægtige 210 Fod høje Skorsten; det ligger Øst for Nakskov ved Landevejen, der fører til Maribo. Saftstationerne, der ligge i betydelig Afstand (1 à 2 Mil) fra Fabrikken, bestaa af en tiltalende mindre Fabriksbygning og en villalignende Bygning til Bolig for vedkommende Stationsforvalter. Til hver Saftstation leveres Røer fra mindst 300 Tdr. Ld., som her presses, og Saften pumpes da gennem Ledninger af Jernrør til Fabrikken i Nakskov. Den hele Rørledning skal have en Længde af c. 11 Mil.

Gaardejer Morten Brun i Hovlunde og Maskinsmed Hansen i Utterslev have konstrueret en Centrifuge til Mejeribrug, paa hvilken de have faaet Patent, der er afkjøbt dem af Firmaet Tuxen & Hammerich i Nakskov. Det er en mindre, simpel indrettet og let behandlelig Centrifuge, der udfører sit Arbejde godt, er let at trække og er forholdsvis billig. Den egner sig særlig for smaa og mindre Mejerier, i hvilke den sikkert under mange Forhold vil være til megen Nytte. Hos Hr. Brun, der har henvend 20 Køer, trækker 1 Hest samtidig Kjærne og Centrifuge.

Fra Midtfyen. Omkostningerne ved Høsten her paa Gaarden have stillet sig saaledes, naar baade Folke- og Hestekraften beregnes, der er medgaaet til Mejning, Binding, Hobsætning, Rivning og Indkjørsel:

1 Td. Ld. med Rug	har kostet 6	Kr. og giver 13.0	Fold.
1 — — — Hvede	— — 8	— — — 17.0	—
1 — — — Byg	— — 6.64	— — — 13.1	—
1 — — — Havre i Udlæg	— 6.25	— — — 20.3	—
1 — — — Grønjordshavre	— 9.37	— — — 22.0	—
1 Td. Ld. i Gjnm. sn. af hele Høsten 1882	7.64	Kr.	
1 — — — — — 1881	7.16	—	
1 — — — — — 1880	8.43	—	

Al Sæden blev af Mejeren hugget ind til Sæden og strax bundet op af 1 Opbinder pr. Mand. Ligeledes er alt undtagen Havren strax bleven sat sammen.

1 Mand har mejet af Rug	14 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> Skp.	Land pr. Dag.
1 — — — — Hvede	11	— — —
1 — — — — Byg	12 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	— — —
1 — — — — Havre i Udlæg	12	— — —
1 — — — — Grønjordshavre	8	— — —

Da 1 Mejer og 1 Binder har faaet tilsammen 320 Øre pr. Dag, har

1 Td. Ld. med Rug	kostet at meje og opbinde 177 Ø.
1 — — — Hvede	— — — — 233 -
1 — — — Byg	— — — — 205 -
1 — — — Havre i Udlæg	— — — — 213 -
1 — — — Grønjordshavre	— — — — 320 -

Den sidste var den eneste Sæd, som var gaaet delvis i Leje.

Ved Hjemkjørslen sattes 81 Læs i Hæs. Til disses Tækning og Ordning er brugt 11<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Arbejdsdage af 1 Mand à 1.20 Kr. eller ialt 18 Kr. Udgiften har altsaa været 22.2 Øre pr. Læs. 1 Mand har tækket omtr. 140 □ Al. Hæsflade pr. Dag.

Fra Bjerreherred. Høsten har iaar været i 6 Uger, hvilket endogsaa er længere end ifjor, thi uagtet den da først endtes omtrent d. 20. Septbr., var den dog kortere, eftersom Rughøsten ifjor sjældent begyndte før henimod Midten af August. Kostbarheden, Vanskeligheden og Spildet ved Høsten iaar have været lige saa store, om ikke større end ifjor, thi den større Avl og den megen Lejesæd have fordret en stor og en

dyr Arbejdskraft, og Spildet er fremkommet ikke blot derved, at en Mængde Kjærner er tabt ved Spiring (denne er ofte foregaaet med stor Voldsomhed ved Lejesæden, saavel i Roden som i Negbaandet), men ogsaa paa sine Steder ved Haglbygger og især ved Blæsten, der gjentagne Gange har huseret saa slemt, at det ikke er usædvanligt at træffe Arealer, hvor 1 à 2 Fold af Afgrøden er tabt; men med Hensyn til Indbjergningstilstanden har Høsten iaar det Fortrin, at Sæden som oftest er kommen tør i Hus, hvad sjældent var Tilfældet ifjor. Dernæst have vi iaar et overordentlig stort Fyld, hvad de mange Stakke ved Gaardene jo noksom vidne om (og den store Mængde Straafoder har jo sin Betydning for Kreaturholdet og Gjødningsproduktionen), og vi tør vel ogsaa nok vente, at det meste Korn — Rugen og de Arealer med Vaarkorn, hvoraf Blæsten, som foran nævnt, har toldet for stærkt, undtagne — vil vise sig givtig, ligesom det da endvidere er en Fordel, at vi iaar maa kunne være istand til — hvad der ifjor de fleste Steder var ugjærligt — at levere tørre Kornvarer til Salg, men desværre synes det jo rigtignok, som om Priserne paa Kornet ville blive lave.

Fra Horsenseggen. For en Del Landmænd i denne Egn, som dels til Fedning og dels til Malkning og Fedning forøger Besætningen ved Efteraaret til Vinterholdet, ere de høje Kreaturpriser betænkelige. Priserne, som ere 25 à 30 pCt. over tidligere almindelige Priser, gjør det tvivlsomt, om det er rigtig at forøge Vinterbesætningen i de fornævnte Øjemed. Saaledes har der sædvanlig kunnet kjøbes tidlig kælvende Køer for 180 à 220 Kr. pr. Stk., og efter at være malkede Vinteren igjennem have de atter kunnet sælges til omtrent Indkjøbsprisen, — men tilsvarende Køer koste i dette Efteraar 250 til 300 Kr., og der maa saaledes til Foraaret paaregnes meget høje Kjødpriser, for at man skal kunne sælge uden Tab.

Fra Hobroeggen. Efteraarsmarkederne ere begyndte med meget høje Priser for Malkekøer og Føl, saa høje som vist ingensinde. Magert og fedt Kvæg er ligeledes i høj Pris om end forholdsvis ikke saa høj som for Malkekvæg. 1½ Aars Plage ere ogsaa dyre, og der haves mange Exempler paa, at disse have givet i et Aars Hold henved 300 Kroner. En mig bekjendt Mand købte saaledes ifjor 5 Føl for 1000 Kr. og solgte dem nu ved 1ste Efteraarsmarked for 2400 Kr. Mange større Ejendomsbesiddere have iaar opkjøbt en Del Føl, haabende at de ville give en god Indtægt.

Fra Aalborgegnen. Kælvekøer ere meget efterspurgte, og foruden de sædvanlige Kjøbere optræde nu ogsaa Sjællænderne i større Antal og betale meget høje Priser. Jydske 1½ Aars Plage rives bort, naar de ere af bedste Handelsvare, brede, dybe af Kropbygning med stærke, laadne Ben, fejlfrie for fra 5 til 600 Kr. for Stykket, hvilket gjør Tillæg af saadanne til en meget indbringende Forretning for de mindre Gaarde, hvor Følhoppene gjør fuldt Arbejde med de andre Heste, kun at den faaer lidt mere Kjærne i den travleste Tid om Foraaret, og man søger at lade den fole tidlig, i Februar eller Marts.

Fra Thy. Den fortrinligste Høstafgrøde, som nogen Mand her kan erindre at have seet, stod paa Markerne den 3. August. Man havde intet at kalde uheldigt undtagen den megen Lejesæd, som dog vist endnu ikke har drevet nogen Mand fra Gaard, og som netop blev den bedste Beskyttelse mod Ødelæggelse ved Stormene den 3. og 4. Aug. Denne Storm forringede Høsten, efter hvad man kan skjønne, til mindre end tre Fjerdedel af, hvad man havde ventet. Rugen laa for det meste saa meget, at der ikke tabtes stort; i Stubben laa som til dobbelt Sæd. Det egentlige Tab af Korn var størst paa 2radet Byg. Deraf mejedes allerede om Torsdag Eftermiddagen, skjøndt det langtfra var modent, og om Fredagen var paa mange, for Vinden udsatte, Steder, ikke Sæden tilbage; naar de første bedre Kjærner af Axet ere faldne, taber dette efterhaanden i Vægt og maa da lade sig piske. Det 6rd. Byg var som Regel i Leje og har gennemgaaende lidt mindre. Men størst er Skaden paa Havren, som kun ganske enkelte Steder havde sat rigtig Kjærne og blev saa ved Stormen saa forslidt, at den slet ikke siden har kunnet samle ordentlig Kjærne. Med Stormen fulgte saadanne Saltpartikler fra Havet, at det dannede et Lag paa Vinduesruderne, ligesom der fortælles fra 1835, og en salt Smag var at mærke aldeles tydelig paa Rugkjærner, og især vare Bær i Haverne og Klitten ligefrem uspiselige. Vejret holdt sig temmelig tørt i nogen Tid derefter, men Høet, Rugen og hvad man vilde bjerge ind holdt sig selv paa varme Dage »klamt«, formodentlig stammende fra Saltlaget. Bladene paa Træer og Buske, selv de blødere Grene, saa strax ud, som om de vare svedne, og at Forstyrrelsen har været grundig, kan man slutte deraf, at overalt er der nu siden sprunget lysegrønne Blade ud paa saa godt som al Plantning. Græsmarkerne, som fik en graa-sort Farve, have ligeledes gjenvundet det friske, grønne Ud-

seende, som iøvrigt har udmærket dem hele Sommeren. Men Havren var for nær sin Modenhed til at gjenvinde sin tabte Kraft, tvertimod blev den kort efter sortladen i Toppen, og under Avnerne saa den ud, som om en Støvbrand skulde begynde sine Angreb; den faldt stærk af under Indhøstningen, hvortil det hyppige Regnvejr og ofte lange Henstand i Raderne dog kunne have nogen Skyld. Tærsket viser den en let, mørk Kjærne, umulig som Handelsvare, simpel nok maa den være til Foder, og om dens Brugbarhed til Sæd kan der ligeledes blive Tvivl.

Fra Bornholm. Det knappe Foderaar forrige Aar har foranlediget, at mange Besætninger nu ere for smaa, og saa meget mere som flere Landmænd have baseret deres Kvæghold paa Indkjøb fra Sverig i Stedet for paa Tillæg og imens have stolet paa, at Indførselen snart maatte blive aabnet; dertil kommer den rigelige Høst baade af Sæd og Hø, hvorfor her er stor Mangel paa Kreaturer; Malkekøer ere her næsten ikke til at købe, og Brænderierne ere i stor Forlegenhed for Kreaturer til at benytte Bærmen, saa her er almindelig Længsel efter, at Indførsel igjen skal blive tilladt, og meget vil Høsten tabe af sin Værdi, hvis dette ikke snart skeer.

---